

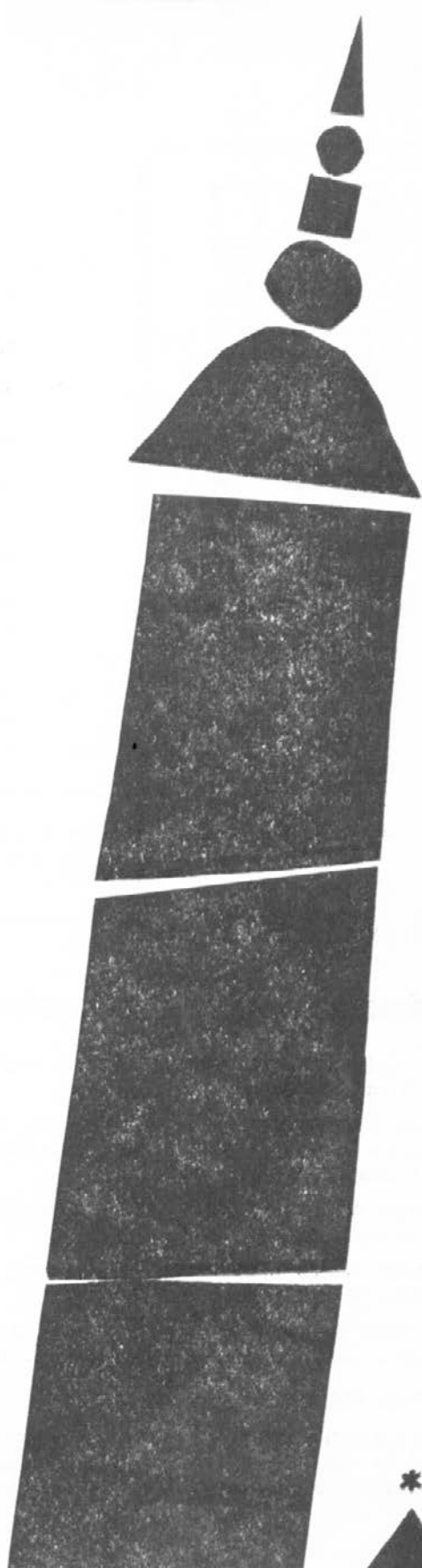
Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission by post as a periodical.

LETO XIX.

MAREC, 1970

ŠTEVILKA 3

MISSLI

MISLI

(Thoughts)

Mesečnik za versko
in kulturno življenje
Slovencev v Avstraliji

★

Ustanovljen leta
1952

★

Urejuje in upravlja
P. Bernard Ambrožič
O.F.M.

6 Wentworth St.,
Point Piper, N.S.W., 2027
Tel.: 36 1525

★

Naročnina \$3.00
Čez morje \$ 4.00

★

Naslov: MISLI
P.O. Box 136
Double Bay, N.S.W. 2028

★

Tisk: Mintis Pty. Ltd.,
417 Burwood Rd., Belmore,
N.S.W. 2192. Tel. 759 7094

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA, BUENOS AIRES

Za leto 1970 bo izdala naslednje publikacije:

Karel Mauser: NOVELE (urednik prof. J. Sever)

Vladimir Kos: LJUBEZEN IN SMRT (pesniška zbirka)

Lojze Ilija: HUDA PRAVDA — povest iz Slovenije

Umetniška revija MEDDOBJE, 4 zvezki po 80 strani

Mesečnik G L A S, glasilo S.K.A. Osem strani.

Naročnina za člane in članice za vse zgoraj naštetih publikacije je za Avstralijo 18 dolarjev (vezane knjige) in 16 dolarjev (broširane.). Naslov za naročila: Ladislav Lenček, Ramon L. Falcon 4158, Buenos Aires, Argentina.

Lahko tudi na MISLI, urednik rad posreduje.

Na veliko začudenje beremo v januarskem GLASU, da ima SKA po vsem svetu samo 250 plačujočih naročnikov. Ali se ne bi našel kdo v Avstraliji, ki bi dodal temu številu vsaj — 1?

Z B O R N I K 1969 smo res PRIMORALI, da je prišel in ga imamo. Zelo lepa knjiga! Dobi se pri MISLIH — cena \$ 4. Poštnina 70 c.

KNJIGE DOBITE PRI MISLIH

SHEPHERD OF THE WILDERNESS — angleška knjiga o Baragu — \$ 1.

“SRCE V SREDINI”, spisal Vinko Brumen. Življenje in delo dr. Janeza Evangelista Kreka. Vezana \$4, broširana \$3.

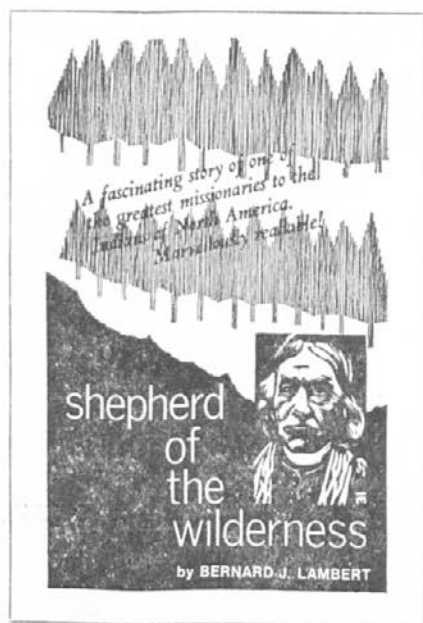
ČLOVEK V STISKU, spisal psiholog Anton Trstenjak — \$ 1.

BARAGA — slovenska knjiga, spisala Jaklič in Šolar. — \$ 1, poština 40c.

ROJSTVO, ZENITEV IN SMRT LUDVIKA KAVŠKA — povest, spisal Marijan Marolt — \$ 3.

DOMAČI ZDRAVNIK (Knajp) — \$ 1.50.

ZA BOGOM VREDNA NAJVEČJE ČASTI — Spisal dr. Filip Žakelj. Krasna knjiga o Baragovem češčenju Matere božje. — \$ 2, poština 40 c.

LETO XIX.

MAREC, 1970

ŠTEVILKA 3

NE SAMO SPOMIN, TUDI OPOMIN!

Dragi rojaki v Avstraliji: —

Obenem z velikonočnimi voščili bi vam rad napisal nekaj duhovnih misli. Upam, da jih boste za dobro sprejeli.

Kristjani smo, misel na Vstajenje o veliki noči nam je naravna in močna. Kaj bi ne bila, ko nas že vnaprej vsako nedeljo, bolje rečeno: vsak dan, cerkveno bogoslužje spominja na skrivnost vere, ki je daritev Kristusova. Spet in spet izjavljamo z globoko vero: Tvojo smrt oznanjamo. Gospod, tvoje vstajenje slavimo, dokler ne prideš v slavi.

Tako izpričujemo resnico Kristusovega trpljenja, njegove smrti in slavnega vstajenja.

Kristusova smrt je naša tolažba. Prav nič ne dvomimo, da je resnično umrl, toda smrt mu je bila le prehod v drugo življenje. Enako je treba reči o naši smrti. Vstajenje Kristusovo je naše upanje. Ali ne poje naša velikonočna: Vstali bomo tudi mi!

Sv. Pavel je zapisal: "Ako mrtvi ne vstajajo, jejmo in pijmo, zakaj jutri bomo umrli." Besede so vzete iz prvega pisma Korinčanom. Pavel hoče reči: Če nimam vere v resnico vstajenja, se rajši pridružim tistim, ki poznajo le materialno ugodje — čeprav nikoli dolgo ne traja. Vsaj nekaj imam od življenja.

Toda ker sem prepričan o vstajenju Kristusovem, sem prepričan tudi o svojem. S Kristusom sem vstal v življenje milosti pri krstu, z njim bom nekoč vstal v življenje na veke. Bog s svoje stra-

ni stori vse, da si z njegovo pomočjo ohranim trdno upanje v lastno vstajenje. "Kristusovo vstajenje — upanje naše!"

Velikonočna misel vstajenja nas navdihuje tudi pri gledanju na življenje tega sveta. Poznamo klicarje, ki so kot naš Gregorčič navduševali narod v trpljenju: Tvoj je vstajenja dan! Ali kot Korošec: Dvignite glave, vaše rešenje je blizu! Takó beseda o vstajenju prehaja od poedincev na skupnost, na narod.

Tudi narod živi in mora živeti iz vere. Vemo, da neverniki doma in drugod skušajo vernim Slovencem pritisniti pečat hlapčevstva. Njihova vernost naj bi bila kriva tega občutja. V resnici je naš narod zajemal v tisočletnem boju zoper potujčevanje največ moči iz svoje globoke vernosti. Zvesto nadaljujmo to dediščino naših očetov!

Veselo veliko noč vam vošči iz Rima Ignacij Kunstelj, ravnatelj izseljenskih duhovnikov.

VSE SE JIM SUČE OKOLI VSTAJENJA

P.B.A.

TAKO NENAVADEN IN IZJEMEN DOGO - DEK, kot je vstajenje Kristusovo, vsekakor kliče po temeljitem in vsestranskem izpričanju. Če tega ni, bo pametan človek pač poslušal ali bral, vzel pa bo le za lepo pripovedko, ne tako lahko za zgodovinski dogodek.

Zgodovina nam pripoveduje o rečeh, ki so bile nekoč v preteklosti take in take. Dogodile so se tako in tako. Zgodovinar ne pozna dogodkov v preteklosti iz lastnega doživljanja, iz osebnih izkustev. Zanesiti se mora na pričevanja, ki jih v zvezi s svojimi raziskavami odkrije. Veliko izpričanege more samo verjeti, sam od sebe dejstev ne ve. Verjame in kot dognano poroča, ker se je poprej uveril o zanesljivosti zgodovinskih prič.

Ali je dogodek Kristusovega vstajenja zanesljivo izpričan?

Zgodovinar bo najprej vprašal: Kdo trdi, da je bil Vstajenju priča? Kdo je Vstajenje videl z lastnimi očmi? Kdo je bil tam in je gledal, kako Kristus prihaja iz groba, naj je že bil ta odprt ali še zaprt? Naslednje vprašanje bi bilo: Ali je dotični človek res videl — ali pa se mu je samo zdelo?

Vsa ta vprašanja takoj odpadejo, odgovorov nanja ni treba iskati. Nikoli se namreč ni nihče oglasil, ki bi trdil, da je na lastne oči videl, kako se je Kristus dvigal iz groba. Naj so na primer apostoli in evangelisti, ki o Vstajenju poročajo, še tako trdno v Vstajenje verjeli, nobeden od njih ni izjavil, da je bil Vstajenju osebna priča.

Ta okolnost je jako značilna. Če bi šlo za kako manj pomembno zadevo, bi marsikak zgodovinar z nadaljnjim raziskovanjem na mestu prenehal. Prič ni čemu bi se še dalje z zadevo ukvarjal? Na potek zgodovine pa itak ni vplivala.

Z Vstajenjem je stvar drugačna. Ob njem se je potek zgodovine usmeril v nova pota. Dvignilo se je dvanajst mož, ustanovili so krščanski svet. Kar kmalu po Jezusovi smrti so začeli oznanjati njegovo Vstajenje. Ta dogodek so napravili za središčno točko svojega oznanjevanja. Za svojo vero so kmalu pridobili tisoče in tisoče. Nazadnje so šli za svoje prepričanje v mučeniško smrt. Konec? Kaj še! Za tisoči so prišli milijoni in milijarde — na stotine milijonov ljudi ima še danes Vstajenje za središče svoje vere.

Mimo teh dovolj izpričanih dejstev zgodovinar ne more. Mora se vprašati in iskati odgovora: Na

kaj so se opirali apostoli, ko so se vsej javnosti predstavljali kot priče Kristusovega Vstajenja?

Našel bo: na dvoje! Na prazen grob in na osebno srečavanje z oživelim Kristusom.

"Grob je prazen in odprt. . ."

Tako poje slovenska velikonočna. Ni le izraz pobožnega velikonočnega čustvovanja. "Prazen grob" je naslov mnogim filozofskim in teološkim razmišljanjem v člankih in knjigah. Ali je bil grob res prazen? In če je bil — kako je moglo priti do praznega groba?

Iz evangelijske vemo, da so apostoli — in neke žene — prišli k grobu in na lastne oči videli, da je prazen. Toda bilo jih je zelo malo. Od enajstih — komaj dva. Nikjer ni zapisano, da so poleg Petra in Janeza še drugi tekli k grobu. Tudi žene so bile dokaj maloštevilne. Vsi drugi so pač sprejeli pričevanje tistih redkih — zgodovinar bi si želel večjega števila prič. . .

Toda ko res ni veliko prič za prazen grob med apostoli in ženami, kaj pa nehoteno pričevanje rimskih vojakov-stražnikov in judovskih duhovnikov? Ti so celo vse bolj "nepriistranske" priče. Kaj je bilo treba duhovnikom podkupovati stražnike in jih učiti laži — če grob ni bil prazen? Nekaj sto korakov do njega, pokazati zoprt in zapečaten grob — apostolom bi bila usta zamašena!

Podobno nekaj pozneje. V Apostolskih delih beremo, kako sta bila Peter in Janez poklicana pred veliki zbor. Stala sta pred najvišjim sodiščem. Neustrašeno jim je Peter spregovoril o Jezusu, "ki ste ga vi križali, ki ga je pa Bog obudil od mrtvih". Pa kaj se je zgodilo? Zabičali so jima, naj ne oznanjata več Kristusa, in izpustili so ju. Niso jima pa skušali zamašiti ust s tem, da bi ju vzeli k grobu in pokazali, da ni prazen.

"Gospoda smo videli!"

Sicer se pa apostoli pri svojem oznanjevanju evangelija komaj kdaj sklicujejo na prazen grob. Ta okolnost, sama na sebi dokaj dokazljiva, zanje ni bila posebno važna. Zanje je bilo vse bolj pomenljivo tisto, kar je vseboval vzklík desterih nevernemu Tomažu: "Gospoda smo videli!"

Prikazoval se jim je skozi 40 dni ob raznih priložnostih na različne načine. Bil je pred njimi živ, cel, zdrav — razen znakov peterih ran. Go-

voril jim je, jedel je z njimi, pomagal jim je do uspešnega ribjega lova, Petra je še vedno posebej vzgajal. Na ta videnja, tako živa, tako številna, tako neutajljiva so se sklicevali apostoli. Pa jih niso bili deležni le oni, videli so ga tudi drugi učenci poleg že omenjenih žen. Dva na poti v Emavs še isti dan, več ko 500 skupaj nekoč pozneje, nazadnje tudi sv. Pavel.

In tako se je že od vsega začetka pri njihovem oznanjevanju vse sukalo okoli Vstajenja. Že na binkoštni dan, ko je Peter prvič javno govoril, je pribil: "Tega Jezusa je Bog obudil, čemur smo mi priče". Nekaj pozneje v templju: "... začetnika življenja ste umorili, toda Bog ga je obudil, čemur smo mi priče."

Ko so namesto Judeža volili drugega apostola, je Peter dejal: "da postane z nami priča njegovega vstajenja." To bi kazalo, da ga je tudi Matija videl po vstajenju, kakor tudi drugi kandidat, ki ni bil izvoljen.

Vse to je bilo v prvih dneh po Vnebohodu. Posledice?

"Pristopili so duhovniki, poveljnik tempeljske straže in saduceji, nejevoljni ker sta (Peter in Janez) učila ljudstvo in oznanjala v Jezusovo vstajenje od mrtvih; in so ju prijeli in vrgli v ječo. ... Veliko tistih, pa, ki so slišali govor, je vero sprejelo in število mož je naraslo na približno pet tisoč."

Pač so morali apostoli silno prepričevalno govoriti. In odtlej naprej in naprej — vse življenje. Vstajenje jim je bilo vogelni kamen vsega krščanstva. Najbolj krepko je to povedal sv. Pavel s svojim znanim: "Ako pa Kristus ni vstal. ..."

Misli, March, 1970

Res — sveti Pavel.

Da, sveti Pavel! Tak sovražnik Kristusov sprva, naenkrat tak globok vernik — kaj se je je moglo zgoditi? Sam je povedal:

"Nazadnje za, vsemi pa se je kakor negodniku prikazal tudi meni." — Videl, slišal, veroval!

Veroval je tudi drugim pričam, ne le svojemu videnju, ki ga je do dna pretreslo in prerodilo. S polno vero poroča v pismu Korinčanim o Kristusovih prikazovanjih po Vstajenju. On edini je dosti poprej, preden so bili dokončno zapisani evangeliji, kot jih poznamo, poročal Korinčanom:

"Potem se je prikazal več ko 500 bratom hkrati, izmed katerih je še sedaj večina živih, nekateri so pa zaspali (umrli)".

Če bi bila zgolj izmišljotina, kako bi si jo bil upal zapisati, ko bi ga bravec lahko pozvali: Pokaži nam jih! Naj se izjavijo pred nami!

Čista zgodovina?

Mnogi so po temeljitem in trznem razmišljanju že zapisali: Komaj kateri zgodovinski dogodek je za zgodovinarja tako dobro izpričan, kot ravno Kristusovo Vstajenje. ...

In vendar — ne moremo obsoditi zgodovinarja, ki bi dejal, da pri najboljši volji ne more pripisati Vstajenju prave zgodovinske veljave. Po svoje ima prav. Božnjih del nikoli ne more ugotavljati svetna zgodovina po enakem kopitu, kot ugotavlja človeške zadeve preteklosti. Kar Bog stori, ne stori tako in zato, da ljudje vse tisto "zgodovinsko vemo", stori jih zato, da jih "nadnaravno verujemo."

Zgodovinska preiskava pa našo vero krepko — podpira!

RUDA JURČEC O PONCIJU PILATU

Prav v času, ko so MISLI priobčevale evangelije o Jezusu in Ponciju Pilatu, mi je pisatelj Ruda poslal po zraku tretji zvezek svojih LUČI IN SENC. Takoj na prvih straneh sem z zanimanjem bral nekako mimogrede vpleteno razpravo o Ponciju Pilatu. Primerjal sem jo s svojo razlago o Ponciju Pilatu v MISLIH v poševnem tisku na desni strani evangeljskih besed.

Ali se kaj ujema? V oktobrski številki (stran 304) sem postavil vprašanje, zakaj Bog ni hotel, da bi Jezusa obsodil Herod namesto Pilata, ko je vendar Pilat kazal nekaj čuta za pravičnost, dočim je bil Herod do kraja podel značaj. Za odgovor na vprašanje sem zapisal: To je za nas skrivnost, ki se nam bo razodela šele v večnosti. —

V ta kontekst lepo spada Jurčecovo razmišljanje o Ponciju Pilatu — ponatisnimo ga! — Ur.

OBSODITI SE MORAM TUDI, da sem pogosto poln skrivnosti ali sodb, prepojenih z vlakni herzeje. Že na klopih v naši ljudski šoli na Hardeku pri mojem ljubem Ormožu, kjer sem prvič poslušal zgodbo, o Jezusovem trpljenju, ki nam jo je tako lepo razlagal kaplan in moj dobrotnik Sajovic (saj me je naučil ministrirati in to kar s skiopličnimi slikami — le kje jih je takrat dobil?), sem poslušal, kakor vsi drugi, le pri prizoru med Kristusom in Poncijem Pilatom se je v meni uprla . . . Nagonsko sem čutil, da so bili vsega krivi veliki duhovniki.

Slutil sem, kako je Pilat že moral poznati vse njihove spletke in zato je ob pogovoru o resnici žalostno, drugi pravijo cinčno, povsili oči in vzkliknil tiste nesrečne besede: Kaj je resnica? . . . Ko so potem Pilatu prinesli vode in si je roke umil, sem menil, da mu je bilo pri srcu hudo. Vedel je za krivico in mu je bilo enako žal kot njegovi ženi. Kako se mi je pozneje še pletlo in zapletlo, ne bi mogel razložiti, pač pa vem, kako sem v gimnazijskih letih v sebi odklanjal katehetovo razlago o Pilatovem cinizmu. Pilat nad resnico ni zdvoimil, zlomljeno je zastokal.

Zakaj so nas takratni pismouki mučili s splošnostmi, praznimi in krivičnimi? Saj Pilat verjetno ni bil poučen o stari zavezi in ni poznal prerokb

o Kristusu; mogel bi biti zelo blizu Seneki. Pri njem sem odkrival — na žalost zelo pozno — mnogo globin, enakih krščanskim . . . Ali ni moglo biti v tistih časih v Pilatu nekaj podobnega temu, kar v naših dneh spremlja nemir eksistencialistov, polnih tesnobe ob vprašanjih o zadnjih resnicah? Koliko je napora za iskanje resnice pri sodobnih slovenskih piscih!

Šele v Parizu sem se srečal z ugotovitvijo, da je koptska krščanska cerkev prišla med svetnike tudi Pilata. Teologi v Aleksandriji so preučevali razloge za njegovo obnašanje pred Kristusom in se združili v resnici, da je Pilat hotel Kristusa rešiti. Poslej me je spremljala blaženost spoznanja, da še vedno velja vprašanje:

“Kaj je resnica?”

Problem resnice je Pilata podil tja do smrti. Nikdo še ni dognal, zakaj je kmalu po križanju moral iz Jeruzalema v izgnanstvo. Mnogi viri govorijo, da je bil obsojen na bivanje v rimski trdnjavi neke v južni Franciji. Bral sem tudi, da je bila trdnjava na otoku sredi Rodana.

O b s o d b a (France Gorše)

Prvo leto po ustanovitvi Slovenske kulturne akcije, leta 1955, je Zorko Simčič znal najti bogat mecenski dar za razpis božične literarne nagrade. Navdušil me je za sodelovanje pri tekmovanju; napisal sem "Ljubljanski triptih" in njega prvo tretjino kot novelo "Zgodba Simone Pavlinove" predložil, v roman pa sem delo pozneje razširil na prigovarjanje profesorja Alojzija Gržiniča. Med pripravo za natečaj pa me je Nikolaj Jeločnik razveselil, ko je napovedal sodelovanje z dramo o Pilatovem koncu na otoku nekje blizu Lyona. Mimoregrede sem mu nakazal vzporedje med Hamletom na Elsinoru ob obali danskega morja in Pilatom na otoku sredi Rodana.

"Konec pri obeh ni isti", me je prekinil. "Vsi soglašajo, da je Pilat storil samomor".

Če je navedba o Pilatovem samomoru sad zgodovinskih raziskavanj, tedaj se je morala podreti moja lepa zgodba o tem, da je Pilat med svetniki. Moral bi ga postaviti nekoliko ob stran. Toda pred kratkim sem dobil v roke esej Graham Greena, mojega velikega pisateljskega vzornika. Vsak njegov roman ima vsaj enega junaka-samomorca, vendar mu pisatelj pusti priti na prag zveličanja. Zanj ima vsak samomor dve plati: fizično in teološko. Sicer še ne morem doumeti vseh njegovih teoloških opravičil za samomor, vendar je po njegovem pogubljen le tisti samomorilec, ki ni izpolnil vseh teoloških pogojev za samomor.

Ni bilo dolgo, ko sem prejel nov zvezek Revue de Paris in kakor nalašč je bila v njem novela o zadnjih dneh Pilata na otoku sredi Rodana. Pisatelj se je trudil s popisom Pilatovega bega v samomor dokazati, da se ponosni Rimljan ni mogel otresti očitkov vesti, zakaj ni oprostil Jezusa in poslušal nasvetov svoje žene. Torej bi bil Pilatov samomor iz žalosti in trpljenja, ker Kristusa-Boga ni rešil. Ne vem, kako je Greene razumel razlago francoskega pisatelja, sam pa svoje končne sodbe ne povem, da res ne bi zašel v pravo herezijo.

GOSPOD S SIONA

I. Burnik

*"In ljudstvo stoji,
in ljudstvo strmi" —
Od poldne do treh
je groza v kosteh.*

*Okrog in okrog
je tema in solze v očeh
Za podlost in greh
umrl na križu je BOG.*

Misli, March, 1970

VELIKONOČNO VOŠCILO IZ SLOVENIJE

župnik Milan Grlj, Podgrađe

Pojó zvonovi: Aleluja,
doni njih spev čez hrib in plan,
nesó pozdrav velikonočni
rojakom še čez ocean.

Pozdrav od ljube domačije,
pozdrav očeta, matere,
pozdrav sestic in bratov dragih
in rajnkih, ki že v grobu spe.

Želijo mir velikonočni
od vstalega Zveličarja,
ki klical je vsem dobre volje:
Sovraštvo naj se v vek konča!

Zakaj, zakaj, o bratje mili,
topovi danes še grme?
Zakaj milijone otročičev
od glada danes še umre?

In še in še pojo zvonovi,
zvonovi iz podgrajskih lin:
"Imejte pamet, proč orožje,
da srečen spet bo zemlje sin!"

P. Basil Tipka

Baraga House

19 A'Beckett Street, Kew, Victoria, 3101

Tel. 86 8118 in 86 7787

* LETOS PADE CVETNA NEDELJA na četrto marčno, ko imamo slovensko mašo v Adelaidi. Na srečo mi bo zopet priskočil na pomoč p. Stanko. On bo za cvetno nedeljo med adelaidskimi rojaki, da redna služba božja ne bo odpadla. Tako bo v Adelaidi prvič tudi blagoslov oljk v slovenskem jeziku. škoda, da p. Stanko še ne sme spovedovati, ker še ni končal bogoslovnih študij. — Sam bom v Adelaidi na velikončni ponedeljek. Predsednik društva me je prosil, naj oznamim za ta dan po maši sestanek na zemlji, kjer bo stal Slovenski dom. Skupno naj bi se pomenili o nadaljnjih načrtih.

★ Slovenska poroka samo ena: 7. februarja sta si pred oltarjem sv. Cirila in Metoda podala roke **Frank (Cveto) Birša** in **Milena Nuncijsa**. Zenin je bil rojen in krščen v Komnu, nevesta je iz Bača, župnija Knežak. Čestitke!

★ Krstov daljša vrsta: 7. februarja je kar pet malčkov občila krstna voda. **Irena** je hči **Žarka Igumanoviča** in **Tilke r. Poredoš, Gardenvale**; **Viktor Rudolf** sinko v družini **Branka Puža** in **Marije r. Vlašič, Avondale Heights**; **Maks Korže** in **Alojzija r. Bele, North Kew**, sta dobila **Antona Jožefa**; Uršičevi botri so iz St. Albansa prinesli **Erzenovo Suzano**; za **Danijela** bodo klicali sinka v družini **Štefana Staniloviča** in **Katarine r. Karnas, Murrumbidgee**. — 14. februarja so iz N. Claytona prinesli **Marka Vladimira**, novega člana družine **Vlada Radonjiča** in **Agnes r. Lazcko**. — Štirje krsti so se vrstili na dan 15. februarja: **Jure Ilija** je sinko **Petra Kustura** in **Nike r. Tomaž, West Footscray**. Iz Alphingtona so prinesli **Davida Karla**, ki je novi prirastek družinice **Antona Branspergerja** in **Jožefine r. Paušič**. **Vida** je prvorojenka **Antona Zavarika** in **Milice r. Babič, Richmond**, **Frank** prvorojenec **Franka Mecha** in **Nade r. Lipovec, Niddrie**. — 28. februarja je bil krst **Aloja Borisa**, sinka **Aloja Dobaja** in **Marije r. Požgan**,

Hawthorn. — Iz Norlane so 1. marca prinesli h krstu **Julie Ann**, prvorojenko družinice **Antona Štefaniča** in **Marije r. Ugrin**. — V cerkvi Srca Jezusovega v St. Albansu smo imeli slovenski krst 8. februarja: **Katarina** je osrečila družinico **Feliksa Lesiča** in **Marije r. Bokan**. — Čestitke!

★ Žal moram omeniti tudi smrtne primere. Za prvega sem zvedel pri zadnjem obisku Gippslanda. Dne 23. januarja je odšla med angelčke 14-mesečna **Melinda**, hčerka primorskega rojaka **Danila Dekleva** in **Elizabete**, ki je madžarskega rodu. Deklevova družina živi v Traralgonu. Nesreča se je zgodila na domu: **Melinda** se je zadušila z vrstico, na kateri ji je okrog vratu visela dudu. Ko je mati nesrečo opazila, je bilo že prepozno.

★ Dne 23. januarja je nenadoma umrl zadet od možganske kapi **Amadeo Moschetti**, star 66 let, italijanskega rodu a rojen v Egiptu, kjer je spoznal in se poročil s Slovenko **Marijo**. Emigrirala sta v Avstralijo in imela svoj zadnji skupni dom v Edithvale. **Amadeo** je do upokojitve lani delal na emigracijskem uradu. Pogreb je bil 30. januarja na pokopališče v Carltonu. R.I.P.

★ V soboto 7. februarja popoldne je v bolnišnici v Footscray izdihnil zavedni katoliški Slovenec in redni bralec **Misli**, **Ivan Hrovat**. Živel je pri svojem sinu v North Sunshine, njegova žena pa je že več let v bolnišnici za posledicami kapi. Sam ni mogel dosti okrog, ker je bil glede prevoza odvisen od drugih, je pa silno rad obiskal Baragov dom in našo cerkev.

Pokojni **Ivan** je bil rojen 25. junija 1894 v kraju Korte nad Izolo. Mlad je šel zdoma in videl mnogo sveta, v prvi svetovni vojni je služil na Poljskem in v Rusiji. Četudi ni imel šol, je vendar obvladal precej jezikov. Pot ga je zanesla v Gaborje pri Vipavi, kjer je za življenjsko družico do-

bil Felicito r. Pregelj. Imela sta tri sinove in tri hčerke. Od njih je ena hči v Italiji, dva sinova v Severni Ameriki, ostali pa so v Avstraliji. Konec vojne je Hrovatove dobil v Trstu, odkoder sta Ivan in žena leta 1956 za svojima sinovima emigrirala v Kanado. V oktobru 1960 sta se preselila k svojim v Avstralijo.

Mašo smo imeli 10. februarja v cerkvi sv. Bernardke, North Sunshine. Sledil ji je pogreb na pokopališče v Brooklyn, kjer je izmučeno truplo pokojnega Ivana našlo zadnje počivališče. Spominjajmo se njegove blage duše v svojih molitvah! — Sorodnikom izrekamo iskreno sožalje!

★ Sožalje izrekam tudi Bastalčevi družini v Južni Avstraliji ob izgubi none, o kateri piše Jožef med pismi bralcev zadnje številke Misli. Ko je družina živela še v Adelaidi, sem pokojno Viktorijo večkrat obiskal. Tudi se je še dobro spominjam z ladje, ko je dospela k svojemu sinu v Avstralijo; takrat sem ji pomagal s prtljago pri izkrečanju.

★ V februarju je obiskal Melbourne č.g. Jan-ko Breznik, ki preživlja nekaj mesecev zaslužene-ga oddiha pri nečaku v Canberri. Kljub temu, da bo drugo leto že zlatomašnik, se kar dobro drži. Upam, da sta se z nečakom Francom med nami dobro počutila.

★ Kaj pa naš nogomet? Kot je podobno, ne bo ostalo samo pri tem, da se "patrovci" in "pa-

povci" od časa do časa pomerijo. Navdušenje za žogo je (upam da ne samo začasno!) okrog Baragovega doma tako, da je odbor Slovenskega društva ponudil sponzorstvo novemu nogometnemu klubu z imenom "SLOVENIA", ki je najmlajši član viktorijske nogometne vzeze (Victorian Soccer Federation). Preko občine Kew sem dobil zvezo z Yarra Bend Park Trust, ki so nam pripravljene dati v uporabo eno svojih športnih igrišč ob Yarri, prav blizu nas. Tu bodo fantje vadili in igrali. O uspehih "Slovenije" bomo bralce sproti obveščali.

★ Večerno mašo ob pol osmih bomo imeli na praznik sv. Jožefa 19. marca. Enako na praznik Marijinega oznanjenja, ki je letos zaradi velike noči prestavljen na ponedeljek 6. aprila. — Redne večerne maše so v naši cerkvi vsak prvi petek v mesecu v čast Srcu Jezusovemu. — Vabljeni!

★ Ravno sem končaval tipkarijo, ko sem zvedel, da je danes 4. marca umrla po težki bolezni gospa Karla Sluga, stara 75 let. Živela je pri hčerki Anici v Avondale Heights. Pogreb bo v petek 6. marca na keilorsko pokopališče. Sožalje domačim, pokojni pa večni mir! Več o njej v prihodnji številki.

★ Vsem rojakom, zlasti bralcem "Misli", želim v svojem imenu in v imenu slovenskih sester obilico velikonočnih milosti! Gospod je vstal — vstanimo z Njim še mi!

VELIKONOČNI SPORED

MELBOURNE:

Cvetna nedelja, blagoslov oljk in butaric in maša ob 10. pri votlini. V primeru slabega vremena v cerkvi, enako vsa druga opravila v tem sporedu.

Veliki četrtek: ob 7. zvečer, poprej spovedovanje.

Veliki petek: križev pot in spovedovanje ob 11. Obredi vel. petka ob 7. zvečer.

Velika sobota: obredi z mašo in procesijo ob 10:30 zvečer. Blagoslov vode (imejte s seboj stekleničke!) in jedil. **Spovedovanje** vso soboto čez dan in zvečer pred obredi.

Velika noč: TRI MAŠE: 8., 10., in 5. pop. Vmes spovedovanje.

Velikonočni ponedeljek: maša ob 8. in 10.

Misli, March, 1970

Spovedovanje drugod:

ST. ALBANS: torek 24. marca od 7:30 zvečer

NORTH ALTONA: petek 20. marca ob 7. zvečer

GEELONG: sredo 25. marca ob 7. zvečer

BALLARAT: sobota 21. marca ob 7. zvečer (stolnica)

MORWELL: ponedeljek 23. marca ob 7. zvečer

ADELAIDE: služba božja na cvetno nedeljo (butarice!) ob 4. pop. (p. Stanko) — **Velikonočni ponedeljek** ob 4. pop. (p. Bazilij), od 2. naprej spovedovanje.

VELIKEGA TEDNA "BOŽJI GROB"

Po knjigi: Praznično leto Slovencev

MED SPOMINI NAS STAREJŠIH in starih na nekdanji "veliki teden" je gotovo daleč v ospredju — božji grob. Ni ga več, vsaj ne v nekdanji obliki. Niti velikega tedna ni več, zdaj je "sveti teden". Zares se začena šele v četrtek. Še pred nedavnim je bila v četrtek slovesna maša dopoldne, potem nič več do sobote zjutraj. Vmes med tema mašama se je vsa pozornost velikega tedna obračala v božji grob.

Božji grob so zamislili šele v času reformacije, ko je Luthrov nauk trgal ljudi od katoliške Cerkve. Na katoliški strani so začeli segati po najrazličnejših sredstvih, da bi svoje bogoslužje napravili za ljudi kar mogoče privlačno in jih pridržali v katoliški veri. Eno teh sredstev je bil tudi božji grob. Postavljali so ga začeli v redovniških cerkvah, zlasti frančiškanskih in jezuitskih. Začelo se je s tem, da so na posebnem oltarju izpostavili sveto Hostijo v monštranci, oviti s tenčico, ki je spominjala na ono, s katero sta Jožef Arimatejec in Nikodem zavila Jezusovo truplo na Kalvariji. Na veliki četrtek in petek so imeli pred božjim grobom razne pobožnosti.

Nova ideja se je razvijala naprej. Dodali so križ — "bridko martro" — kip mrtvega Zveličarja, stražnike ob grobu in še kaj. Vse to je moralo biti obdano z nekim okrasjem: poslikanimi kulisami, zavesami in tako naprej. Za slikanje kulis je bilo lahko najti umetnike med "ljudskimi slikarji". Za razsvetljavo številne sveče in posode z oljem. Poleg naslikanih stražnikov so pogosto "stražili" tak božji grob fantje ali moške, oblečeni v kakšne vojaške uniforme. Iz redovniških cerkv so taki božji grobi polagoma zašli v vse farne cerkve in gotovo nas je še dosti, ki se takega božjega groba dobro spominjamo iz cerkve svoje rojstne župnije. Radi smo ga obiskovali.

Nismo pa vedeli, da je marsikje po svetu prišlo v zvezi s tem do velikih neprimernosti. Živa domišljija je dodajala in dodajala, zavaladala je "teatralnost". Lučke so se vrtele v božjih grobih, ribice so plavale v steklenih kroglih, vodometi so pljuskali in vsa mogoča šara, ki si jo je mogel izmisliti tedanji — "baročni" — čas, je našla mesto v njih. Vse to je odvrčalo pozornost obiskovalcev božjega groba od glavnega v njem: od sv. Rešnjega Telesa in mrtvega Zveličarja.

V tej stvari je znana reforma pod cesarjem Jožefom II. napravila nekaj prav dobrega. Več let so bili po vsej Avstriji prepovedani božji grobi —

razen na Dunaju. Župniki in verniki so "kulise" in druge naprave za božji grob poskrili, ne uničili. Nagonsko so čutili, da prepoved ne bo dolgo držala. Res ni, toliko je pa le koristila, da so od takrat postavljali dosti bolj trezno zamišljene božje grobe.

Odkar se pobožnosti svetega tedna vrše po cerkvah v popoldanskih in večernih urah, kar je gotovo vse bolj primerno, božji grob ne igra več nekdanje vloge. Verniki so pritegnjeni v vsa sveta opravila, ki so jih poprej že začeli smatrati za zgolj "duhovniško" zadevo. Je pač tako: vsaka uredba v teku let, včasih celih stoletij, izgubi nekaj prvotne resnobne zamisli, pa je treba spremembe. Ljudem se zdi novo, moderno, pa je v resnici pot nazaj — v prvotno in staro.

Marsikaj iz časov mogočnih božjih grobov nas pa še vedno gane. Na primer zelo stara pesem, ki so jo peli po cerkvah veliki četrtek zvečer:

Po celem mestu vse trdno spi,
samo pri Pilatu luč gori.
Kaj pa pri Pilatu delajo?
Za Jezusa sodbo narejajo.

Po celem mestu vse trdno spi,
samo pri tišlerju luč gori.
Kaj pa pri tišlerju delajo?
Za Jezusa križ narejajo.

Po celem mestu vse trdno spi,
samo pri kovaču še luč gori.
Kaj pa pri kovaču delajo?
Za Jezusa žeblje narejajo.

Po celem mestu vse trdno spi,
samo pri kronarjih še luč gori.
Kaj pa pri kronarjih delajo?
Za Jezusa krono napletajo.

MOHORSKE KNJIGE IZ CELOVCA

je še vedno dobiti pri MISLIH

4 knjige, cena \$3:50

Poštnina 60 c. Naročajte!

ŠEPETANJE IZ VEČNOSTI

Črtica

MRZLA, VLAŽNA, SIVA MEGLA se vlačí po predmestnih ulicah. Drevesa v drevoredu žalostno razkazujejo svoje gole veje. Vsa slika je kakor podoba umiranja.

V meni je toliko sonca, neka razposajena sladka vznemirjenost se mi pretaka po žilah. Zdi se mi, da bi lahko razsipala srečo, kakor da bi jo imela v zakupu in držali v rokah. Objela bi ves svet, poljubila najbolj zanemarjenega berača, zaplesala z vsakim otrokom v parku. Počutim se kakor srečni otrok sonca. Vedno so ti trenutki kratki. Vem, da mi bo od nekod padla teža na srce, vendar se z razprostrtimi rokami in sladko omamo predajam sreči trenutka.

Takrat sva se srečali. Tvoj pogled je bil odsojen. Bila si brezčutna za vse, kar se je dogajalo okrog tebe. Hotela sem te priklicati k zanimanju. Pobožala sem te po lepih, bogatih, temnih laseh in bledem shuššanem obrazu, pa si z živčno kretljivo odklonila moje ljubkovanje. Bodrilna beseda ni našla odmeva, prijazen nasmeh pa je privabil grenak, razočaran nasmeh na tvoje blede ustnice, nasmeh, ki je še bolj bolel kakor tvoja brezbriznost in odsotnost. Tako zelo mlada si bila, lahko bi mi bila mlajša sestra. Zasmilila si se mi, bolela me je tvoja ubita mladost.

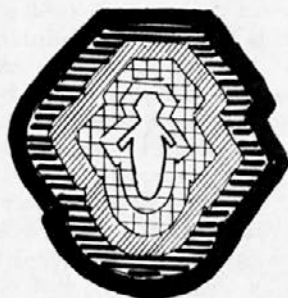
Sanjam ali bedim?

Zdi se mi, kot da mi nežen, šepetajoč glas pripoveduje.

"Zelo kratko je bilo moje življenje. Naenkrat sem začutil, da obstajam. On mi je udihnil dušo. Bilo mi je tako prijetno v moji topli celici. Veselel sem se bodočnosti.

"Sanjal sem: Nekoč bom velik.

Ustvarjal si bom svoj svet, ga oblikoval, osvajal, delal, ljubil in trpel, se veselil in jokal — živel bom. Rasel sem. Hranil sem se s toplo krvjo svoje matere, nisem poznal nevarnosti.

Misli, March, 1970

"Potem je nekdo nasilno udrl v moj hram, me ubil in vrgel na smeti. Le moja duša je ostala. Blodi in išče. Moja mati; ne obsojam je, odpuščam ji. Oh, da bi le našla spoznanje in mir".

Stresem se. Mi je res nekdo govoril?

"Pohiti, daj dekletu injekcijo za zvišanje pritiska; naroči, naj ji takoj prinesejo transfuzijo krvi".

Zdravnikov glas je odločen.

Prsti otipavajo zaradi izgubljene krvi zožene žile. Injekcijska igla se zasadi v meso in pogrezne v žilo.

Brezizrazni dekletov obraz se je spačil od bolečine, odprla je oči.

"Le počemu se trudite, saj je popolnoma vseeno, če umrem. Tisti, ki sem ga ljubila, me je prevaral in zapustil. Moja mati me je prisilila; dovolila sem, da so mi za Judežev denar ubili življenje, ki sem ga nosila v sebi. Le čemu naj potem še živim?"

Trepetala je, v očeh so se ji pojavile solze, ki so se ji kakor stekleni biseri usule po bledem licu, tenkem, nežnem dekliskem vratu, ter se izgubljali na blazini. Solze kesanja, olajšanja.

Veter veje skozi gole veje dreves; nežen glas šepeta: "Ah, da bi le našla spoznanje in mir."

(MLADINSKA VEZ, Argentina)

TRI KAPLJE KRVÍ

KAREL ŠIROK

Ptica iz raja
na križ je priletela,
tri kaplje krvi je zajela.

Prvo je nesla
na ravno polje —
tam klasi pšenični šumé.

Drugo je nesla
na vinske goré —
tam grozdi rumeni zoré.

Tretjo je nesla
na strme vrhé —
tam cerkvice bele stojé...

Blagor ti, ptica,
oj ptica iz raja,
ki gledala Kristu si v lica!

S tabo da zrli
bi v sveti obraz,
ko ura priteče in čas!

Izpod Triglava

NA DOBROVI PRI LJUBLJANI so imeli za večino faranov v župnijski cerkvi popolnoma novo slovesnost. Tri dekleta so vpričo natrpane cerkve prejele redovno obleko usmiljenk čudodelne svetinje. Slovesnost je bila za ljudi tako nova, da so še iz sosednjih župnij prišli novost gledat številni ljudje. Ena od deklet, Božidara Goličnik, je imela med pričujočimi deset bratov in sester. Pogled nanje je vzbujal med ljudstvom posebno ginjenost. Doslej se je preobleka redovnic in redovnikov domala zmerom vršila vse bolj privatno v kaki samostanski kapeli. Dobrova je dala zgled, ki ga bodo verjetno začele posnemati še druge župnijske cerkve.

KAT. GLAS V GORICI piše: Neki v Belgradu živeč nemški časnikar je po svojem opazovanju napravil seznam poklicev v Jugoslaviji, v katerih ni najti niti enega očitnega vernika: diplomat, oficir, minister, višji uradnik, župan, poslanec, sodnik, policijski komisar, urednik političnega časopisa, radia in televizije, šolski ravnatelj, ravnatelj univerze. Je res, da pisana postava v Jugoslaviji prepoveduje vsako zapostavljanje iz verskih razlogov. A predobro znana je nepisana postava in ta pravi: kdor hoče kaj postati, mora biti brezverec.

BENEŠKI SLOVENCİ so na konferenci o izseljenstvu v Vidmu napravili najboljši vtis. Nastopili so pogumno pred polno dvorano Italijanov in Furlanov ter izrekli svoje zahteve in pravice, kot gredo narodni manjšini. Mladi slovenski fantje so javno pokazali, da se pred vsem svetom ne sramujejo svojega jezika. Dr. Drago Štoka piše o tem: Mislim, da je bila s tega vidika konferenca nekaj zgodovinskega. Zahtve niso postavljali na konferenci deželni ali pokrajinski politiki, postavili so jih beneški Slovenci sami. Pa tudi niso naleteli na odpor prisotnih, mnogi so jim glasno pritrjevali.

NA KOROŠKEM JE ZAČELA IZHAJATI ekumenska revija MATI CERKVE, ki je v svoji prvi številki posvečena zlasti sv. Cirilu in Metodu, pa škofu Slomšku. Revija je bogato ilustrirana z umetninami slovenskih in drugih znanih umetnikov. Članki v reviji so večjezični: slovenski, nemški, italijanski in francoski. Pokroviteljstvo nad novo revijo je prevzel nadškof v Regensburgu: dr. Rudolf Graber.

SLOVENSKI JAVNI NAPISI poleg italijanskih so se prvič v povojni dobi pojavili na Tržaškem v vaseh: Sv. Križ, Trebače in Bazovica. Slovenci pričakujejo, da se bo to zgodilo tudi drugod po Tržaškem, koder bivajo pripadniki njihovega naroda. Da je do tega prišlo, pripisujejo modri in uspešni politiki "Slovenske skupnosti", ki vodi borbo za narodne pravice slovenske manjšine. Poročilo o tem izprašuje vest slovenskim podjetnikom na Tržaškem, če dovolj skrbijo za dvojezičnost v napisih na svojih trgovinah in podobnih lokalih . . .

BOJ ZA VETRINJSKI GRAD pri Celovcu je baje že skoraj zaključen. Zdi se, da se je vsa nemška Koroška in z njo vred vsa nemška Avstrija uprla nameri, da bi grad kupila Družba sv. Mohorja in iz njega naredila dijaški zavod. Sam deželni glavar Sima je stopil v prve vrste nasprotnikov Družbe sv. Mohorja. Pisal je škofu v Celovec, naj pritisne na družbo, da bo ponudbo umaknila, na Dunaj je družbo zatožil, da dobiva denar največ iz tujine, da tiska knjige, ki se potegujejo za pripadnost južne Koroške Sloveniji. Narodni odbor koroških Slovencev je zoper Simove obtožbe javno protestiral. Kaže, da bodo Nemci le našli med seboj kupca, ki bo ponudil za grad tako visoko vsoto, da da Družba sv. Mohorja ne bo mogla z njim tekmovali.

V ODRANCIH V PREKMURJU so imeli v nedeljo 1. februarja izredno slovesnost. V novi cerkvi, ki ima centralno kurjavo, se je zbralo iz dveh dekanij okrog 220 cerkvenih pecev in pevk, ki so prišli tja na duhovno obnovo. Ves dan so bile primerne pobožnosti v cerkvi in vsi zbori so skupno prepevali. Toplota v cerkvi jim je seveda zelo ugajala. Tudi drugod po župnijah mislijo na uvedbo centralne kurjave.

"NAŠA BOLEČA RANA je še vedno župnija Cankova", pravi pismo iz Prekmurja zgodaj v letošnjem januarju. Cerkev je še vedno zaprta, ker po smrti župnika lansko leto farani nočejo sprejeti nobenega župnika, ki ga jim skuša poslati škof Držečnik. Ena skupina ljudi, pravi pismo, ne pusti ne v cerkev ne v župnišče nikogar drugega, kot tistega, ki ga sami hočejo. Tistega jim pa škof ne more dati. Je samo majhna skupina ljudi, ki se upirajo, zna pa ta skupina strahovati vse druge. To je zdaj že tako 7 mesecev in slovenski tisk doma in po svetu polni svoje kolone o dogodkih v Cankovi . . .

"NOVA MLADNIKA" je ime novi družinski reviji za Slovence, ki je začela s tem letom izhajati v Celju v okrilju Mohorjeve družbe. Do izbruha druge svetovne vojne je izhajala "Mladika", ki je pod uredništvom pisatelja Finžgarja privabila visoko število naročnikov. O novi reviji je rečeno: Kot svoj čas se bodo lahko vežbali v listu novi kulturni delavci, pesniki in pisatelji. Mladi rod bo dobil svojo šolo za kulturno delovanje.

V RADOMLJAH PRI KAMNIKU so dobili lastno župnijo. Baje so se zanj potegovali že kakih 200 let. Zdaj jim je uspelo. V ta namen so preuredili cerkev in župnišče. Doslej so spadali pod kamniško župnijo, imeli so pa vendar nedeljsko službo božjo v domači cerkvi. Župnijo so torej dobili, nimajo pa še — župnika. Premalo duhovnikov ima nadškof. Zaenkrat bo župnijo upravljal župnik Karel Babnik na bližnjem Homecu. Vsekakor je Homec dosti bolj pri roki kot Kamnik.

SMRT MED DUHOVNIKI hudo prizadeva vernike v Sloveniji. V samem decembru 1969 jih je umrlo osem. Med njimi naj omenimo dva: Franc Vavpetič je umrl v šenčurju, ondotni dolgoletni župnik. V Kamniku je umrl Kristijan Cuderman, župnik v Podbrezjah na Gorenjskem. Bil je zelo spoštovan duhovnik, tudi pisal je mnogo. Pred leti ga je zadela kap, od katere se ni več opomogel.

V SPOMIN NA OBISK

ŠKOFA DR. JANEZA JENKA

DARUJEMO

Za Slovenik

\$ 10: L. Klakočar; \$ 8: P. Fabian; \$ 5: Ida Turk, Nikolaj Prezelj, Marija Krajnik, Danilo Marinič; \$ 3: Marija Verko; \$ 2: Ignac Ahlin, Antonija Nemec, Franc Purgar, M. Cuderman, Justa Glajnarič, B. Nekdo.

Zdaj je že prav blizu vsoti 400, poslali jo bomo za za pirhe. Za aprilsko številko se nam obeta poročilo o napredku dela za SLOVENIK. Vsem dobrotnikom Bog povrni!

Misli, March, 1970

V SPOMIN ŽUPNIKU CUDERMANU zapišem: Moralo je biti leta 1923 ali tam okoli, ko me je povabil v Hotič na duhovno obnovo za može in fante. Bilo jih je lepo število. Ko sem po pridigi šel v spovednico, ki je bila za oltarjem, so se uvrstili v čakanje na spoved. Na čelo vrste je stopil župnik Cuderman in prvi od vseh pokleknil v spovednico. — P. Bernard, urednik MISLI.

ŽUPNIJA STARI TRG PRI LOŽU je lep primer zgledega reševanja spomeniških vrednosti. Tako trdi umetnostni zgodovinar dr. Franc Stele v Družini. Nadaljuje: V župniji stoji 23 podružnic. Kdo bi dejal: polovico jih porušimo, saj jih je tako preveč. Pa niso nič podrli. Vsako leto nekaj popravljajo, obnavljajo, pokrivajo itd.

ADELAIDE BO GOSTOVALA

V MELBOURNU

Slovenski fantje: kvintet "TRIGLAV"

bodo priredili v Victoriji za rojake

ZABAVO S PLESOM:

CABARET BALL

v soboto 11. aprila ob 7.30

CAMBERWELL CITY HALL,

CAMBERWELL

Večerja in pijača vključena v vstopnini

\$ 6 za osebo

Vstopnice samo pri vhodu v dvorano

Dvorana je velika, prostora za vse.

Za parkiranje nič skrbi!

DOBRODOŠLI IN NA SVIDENJE! —

Odbor S.K.A.

MOJE SREČANJE Z MRAVLJO AMAZONKO

Mira Mar

II.

SE NEKAJ KRATOV se je moja rdeča mravlja obližnila po čeljustih, potem je rekla: "Vprašaj."

"Pripoveduj mi od začetka. Kaj vas je pripravo, da ste oni dan odkorakali na bojni pohod?"

"Vrnili so se bili naši izvidniki in povedali, da so ne prav daleč od naše naselbine našli močno utrjeno mravljišče črnih mravelj. Dotlej ni nihče naših vedel za to. Te mravlje so manjše od nas, krotke pa niso, če se izležejo v lastnem mravljišču. Brez boja jim ne moreš blizu. Za nas to seveda ni vprašanje. Boja se ne bojimo. V naglici smo si dali postreči janičarjem, vdano so nas napitali. V nekaj hipih smo bili na planem, več tisoč nas je moralo biti. Kot bi mignil, smo se uredili v sprevoz in se spustili na pot. Ker smo bili še neobremenjeni, smo drveli navzdol skoraj kot curke vode."

"Ali vsako črno mravljišče tako napadate, ko ga odkrijete?"

"Ne vsako. Dokler imamo v svoji trdnjavi dovolj janičarjev, naših sužnjev, se ne zmenimo dosti za tuja mravljišča. Ostajamo doma in stražimo svojo utrdbo. Damo si streči janičarjem in jih nadziramo, ko godijo naše mlade iz ječec, ki jih leže naša Matica. Ko se pa število janičarjev nevarno razredči, moramo na pohod za novimi. To pa nikoli ne gre brez boja."

"In v boju zajamete jetnikov in jih odvedete v svoj grad?"

"O, kaj še! Tako neumni pa črni mravljinici niso. Ne ujameš nobenega, ubiti ga moraš, ali pa pustiti, da on ubije tebe. Brez medsebojnega pobijanja se boj nikoli ne konča. Sužnje pa dobimo drugače. Kadar v bitki na planem toliko zmagamo, da nam je pot do vhodov odprta, vderemo kot hudournik v črni grad in tam grabimo po ličinkah. Te potomce odvedemo v svoj dom in naši sužnji jih odgajajo v nove sužnje."

"Si rekla — pardon, ali naj rečem: si rekel? Praviš, da nisi ne moški ne ženska?"

"Tako je. Ker sem pa vojak in samo to, bo v tvojem jeziku bolj prav, če me nagovarjaš z moškim spolom človeške slovnice."

"Dobro. Rekel si torej, da vam včasih janičarjev primanjkuje. Zakaj? Ali vaša matica ne zna leči takih jajčkov, da bi se izlegli iz njih janičarji?"

"Še malo ne! Samo mi rdeči se izležemo iz njenih jajčkov, samo mi vojaki. Črni sužnji se s časom zgarajo, ko vedno tako pridno delajo. Popadajo drug za drugim, prisiljeni smo poiskati novih."

"Kaj pa, če bi sploh ne našli več črnih mravljišč? Ali pa če bi črni vaš naval zmagovalno odbili in bi vi odšli praznih rok. Hočem reči: praznih čeljusti?"

"Da, če bi se izkazalo, da smo napadli črne s premahljivo vojaško silo, bi se moglo zgoditi, da doživimo poraz. Ampak da bi odšli praznih čeljusti, kot si rekla, to pa nikoli! Prej bi se dali do zadnjega pobiti. Seveda bi tudi oni padlo, da bi se jim kruto poznalo. Kaj si še vprašala?"

"Če bi sploh ne našli več črnih mravelj?"

"To bi pa bilo za nas usodno. Konec vseh koncev! Naši črni sužnji sicer prav do zadnjih moči opravljajo svoje delo z naravnost čudaško zvestobo, negujejo ličinke in hube, krmijo Matico, kot bi jim šlo za lastno življenje. Če bi pa vsi pocpali, bi nujno tudi mi poginili z njimi vred, prav tako naša Matica. Grad bi ostal prazen. Morda bi se ga polastile kake druge žuželke, ali pa tudi ne. Slišal sem, da se včasih to zgodi."

"Rekel si, da sužnji opravljajo svoje delo z neko čudaško zvestobo. Kaj pa, če bi se uprli in napravili revolucijo? Ali pa vsaj to, kar mi ljudje imenujemo — štrajk?"

"Nikoli! To bi bilo proti njihovi naravi. Delajo, kakor so ustvarjeni. Pa tudi če bi, kaj bi opravili? Res bi mi z bubami vred kmalu pomrli, pa tudi oni sami z nami vred. Ne mogli bi se množiti, ker nimajo lastne matice v tujem domu."

"Kaj pa, če bi se črni lepo organizirali in se spustili v množični pobeg?"

"Ha! Ali misliš, da bi jih mi pustili? Prej bi jim polomili vse kosti. Boriti se, tega v sužnjosti ne znajo."

"Ali pa ni mogoč še drugačem izhod? Napravili bi štrajk, vas vse bi do zadnjega izstradali do smrti. Potem bi pa vendar lahko v miru odkorakali v svobodo in vam kazali fige?"

"Le kam naj grejo? Nimajo pojma, od kod smo jih dobili. Nikoli niso slišali o kaki neodvisni državi črnih mravelj, kjer vlada njihova matica. Zato jim kaj takega še v sanjah ne more priti na nisel."

"To je pa res brezupna sužnost!"

"Ne ugovarjam, tako je. Ampak tako je narajeno in tako mora biti, po naravi je tako, da smo drug drugemu potrebni, da drug brez drugega živeti ne moremo. Najhujši medsebojni sovražniki, pa drug od drugega življenjsko odvisni."

"Najhujši sovražniki, praviš?"

"Da! Za vse mravlje velja, da so jim najhujši sovražniki mravlje drugih vrst".

"Pa vendar imate še kake druge sovražnike?"

"O, imamo jih, na žalost. Ko lazimo po svetu, preži na nas marsikatero ptičje oko. Zagleda nas, plane, kljun šavsne po nas. Res nas redko zadene, prehitro izginemo. V naš grad se utegne prikrasti črvasta kača. Dišijo ji naše ličinke. Veliko upanja nima, pride pa le. V trenutku popadejo naše delavke ličinke in odhitijo z njimi v nižja nadstropja. Druge navalé na kačo in jo obdelujejo z grizenjem, sekanjem, zbadanjem, trganjem. Zlepa ne odnese zdrave kože, kakor je velika v primeri z drobnimi mravljami."

"Zares ste mravlje čudne stvari božje. Zdaj mi pa povej, kako je bilo oni dan, ko je vaš regiment prikorakal — pridrl, kali — pred grad črnih mravelj."

"Bom. Pa poprej mi daj spet kapljico svoje medicine iz ust. Tako čudno me pokrepča."

Seveda sem ji z veseljem ustregla. Njeno zgodbo povem drugič.

ČESTITKE SPET DVEMA SLOVENKAMA

Na zobni fakulteti sydneyse univerze je prejela diplomu in postala zobozdravnica **Tatjana Colja**, hčerka znanega zdravnika v Fairfieldu.

Rodila se je v Braniku (Rihemberku) v Slov. Primorju leta 1945. Osnovno šolo je pohajala v Kanalu, gimnazijo v Solkanu. V Avstralijo je prišla z družino 1. 1958 in se nadalje šolala v kraju Parke, NSW. Nato se je vpisala na univerzo v Sydneyu in jo letos uspešno završila.

Dne 11. aprila se bo poročila z dentistom sosedcem v sydneyški katedrali. Novoporočenca se bosta nastanila v Melbourneu.

Misli, March, 1970

O novi slovenski učiteljici v Melbourneu, **Dragica Setnikarjevi**, je poročala že tipkarija p. Bazilija. Zdaj smo dobili tudi njeno sliko in še nekaj podatkov.

Doma je na Dobrovi pri Ljubljani in je v Ljubljani končala učiteljsko leta 1967. Nekaj časa nato se je dvigla v Nemčiji, v Avstralijo je prišla šele pred dvema letoma. Tu se je v kratkem času tako izpopolnila v angleščini, da je dosegla — ne brez težav — priznanje svoje diplome.

Nastop učiteljske službe jo je precej skrbel. Pogum ji je dajala prijateljica Anica Srnc, ki jo je s svojim avtom peljala "prvič v šolo" v Vermont, Vic. Zdaj se svojim nastopnim skrbem gotovo samo še — smeje.

O POMORSTVU NEKDAJ IN DANES

Tomaž Možina

Bivši pomorščak z gornjim imenom se je ob praznovanju 200letnice Jamesa Cooka zamislil nazaj v svoja leta na morju. Z neprikritim zanosom nam je govoril o njih. Naprosili smo ga, naj kaj napiše za MISLI.

Prikimal je. Najprej nam je napisal nekaj splošnih misli o pomorstvu, pozneje bomo brali o pomorstvu ob Jadranu in končno o naporih Slovencev za "okno v svet." Njihova ladijska družba pošilja danes svoje ladje po vseh svetovnih morjih. — Ur.

KDOR POZNA VSAJ NEKAJ SVETOVNE ZGODOVINE, se bo strinjal, da je bilo morje in pomorstvo osnovnega pomena za razvoj in napredek človeštva. Zaveda se, da so se v preteklih stoletjih uveljavile, razvijale in obogatele tiste države, ki so pravilno cenile bistvo in prednost morja.

No potrebno, da sežemo daleč nazaj v zgodovino. Še nedavno so razmeroma majhni narodi: Španci, Portugalci in Nizozemci . . . črpali iz morja, pomorskih zvez in trgovine ogromna bogastva in so vladali neizmernim prekomorskim posestim. Odveč bi bilo tu navajati večje narode: Francoze, Arabce, Angleže . . . katerih svetovne imperije so skovali i nspretno zavarovali njihovi smeli in odlični pomorščaki. Pomislimo samo na Jamesa Cooka in njegova odkritja!

V bistvu vse to še danes drži. Še vedno je pomorstvo življenjsko vprašanje mnogih, eden temeljev celotnega gospodarstva sodobne obmorske države. S tem dejstvom računajo pomorski narodi in se zavedajo, da se bodo pri sedanjem naglem napredku tehnike in splošnem gospodarskem razvoju obdržali le tisti, ki bodo tudi v bodoče posvečali tej panogi potrebno pozornost. Le na ta način jim bo uspelo obdržati svoj pomorski položaj in zaščititi svojo pomorsko vejo narodnega gospodarstva.

Pomen pomorskega duha in pomorske misli lahko zasledujemo v številnih zanimivih primerih: Švica, ki nima niti metra lastne morske obale, si je zgradila kar močno trgovsko ladjevje in tako želi neposredno sodelovati v pomorstvu in s tem v mednarodni trgovini. Madžarska, ki ima le reke, si je nabavila rečne-morske ladje, da se z njimi

Nizozemska ladja iz 16. stoletja

vključi v pomorski promet. Celo Bolivija si bo v kratkem zagotovila prost izhod na Tihi ocean in si osnovala ladijsko družbo.

Z velikimi stroški, napor in žrtvami so zgradili prekope: Panamskega, Sueškega, Kielskega, Belmorsko-Baltijskega, St. Lawrenškega itd. Lomi se polarni led, poglobljajo in širijo se rečna korita — vse z namenom, da se podaljšajo morske poti in se čim več celinskega področja odpre pomorskemu prometu.

Pomorstvo je zelo zapleten pojem, vsebuje namreč vse dejavnosti, ki so kakor koli v zvezi z morjem: ladjedelstvo, vojno mornarico, trgovsko mornarico, ribištvo, kitolovstvo, pomorske šprte, turizem, znanstvene raziskave, ekspedicije in podobno.

Jedro pomorstva pa je vsekakor trgovska mornarica, ki daje zunanji trgovini možnost neoviranega razvoja, je važen vir deviznih prilivov, je politični činitelj in mnogokrat velik faktor v obrambi države.

Toliko za danes. Napisano v Sydneyu 24. febr. 1970.

ZDAJ POROČAJO

TUDI SAMI

(Slovensko planinsko društvo Buenos Aires)

DNE 9. JANUARJA 1970 je IX. Slovensko-argentinska odprava na Patagonski celinski led 1969-70, organizirana v okviru Slovenskega planinskega društva v Argentini, osvojila s prvenstvenim vzponom ok. 2.600 m visoko, dotlej deviško goro in jo poimenovala DEVEINDVAJSETI OKTOBER (Cerro Veintinueve de Octubre) v počastitev slovenskega narodno osvoboditvenega praznika, ko se naš narod spominja osvobođenja izpod germanske nadoblasti. V vrhunski navezi sta plezala ing. Jure Skvarča, ki je na vrhu razvil slovensko zastavo, in Mario Serrano. Gora leži v območju Južnega Patagonskega leda, na zapadnem bregu največjega ameriškega ledenika Upasala (60 km), na križišču južnega vzporednika ca. 49°53' in poldnevnik 73° 39'.

Patagonski celinski led je po tvorbi in razsežju svojska in edinstvena ledeniška ostalina izza ledenega obdobja. Teče v dveh delih med argentinsko in čilensko Kordiljero v povprečni nadmorski višini 1.500 m. Prvi, Severni del, meri le 100 km v dolžino in ima 4.400 km² površine. Drugi, Južni predel, pa je 330 km dolg, 80 do 30 km širok in meri v površini z obrobniimi ledeniki vred 13.500 km². Iz tega ogromnega ledenega veletoka se dvigajo ponekod krajše ali daljše gorske verige, katerih vrhovi ne presegajo 3.000 m nadmorke višine. Zaradi oddaljenosti (čez 2.000 km jugozapadno od Buenos Airesa), vsled pomanjkanja prometnih pogojenosti in skrajno nepovoljnih topografskih razmer so ta področja še vedno le malo raziskana. Eden odločilnih faktorjev je tudi izredno ostra klima: mnogo deževja ter skoro neprestani vetrovni viharji poleti ter nizke temperature in snežni meteži pozimi.

Nekaj več dejavnosti so semkaj vnesli poleg redkih znanstvenikov ponajveč evropski priseljenci, ki jih zablja na jug izredna naravna lepota pokrajine in edinstvena konfiguracija gorá, po sili razmer pa opravljajo spotoma tudi raziskovalna dela. Zaradi planinske tehničnih obojin (svojska kombinacija med ledenimi stenami in toplo skalo)

so te gore zaslovene že v svetovnem planinskem svetu in pošiljajo semkaj že tudi Evropa, vsa Amerika in Japonska gorniške odprave s svojimi najboljšimi plezavci.

Dobršen delež gorniške in raziskovalne dejavnosti na Patagonskem ledu nosijo prav slovenski planinci, ki so imigrirali v Argentino po drugi svetovni vojni. Prvih pohodov na Kontinentalni led so se udeleževali že v prvem desetletju po vselitvi v Argentino člani bariloške sekcije našega društva, in to na San Valentin na Severnem delu in na Paine na skrajnem jugu. Letošnja odprava pa je že deveta, organizirana od buenosaireške sekcije SPD na Južni Patagonski led. Vodita jih izmenoma društvena člana brata Peter in ing. Jure Skvarča, ki ju je šteti med najspodobnejše plezavce v Argentini.

Pod njunim vodstvom so naše odprave doslej osvojile na področju Patagonskega ledu okrog dvajset gorá in dosegle mnogo raziskovalnih dognanj. Dosežke sporočamo argentinskemu in čilenskemu vojaškemu kartografskemu institutu ter mednarodnemu glasiološkemu institutu v Rimu. Le-ti registrirajo in povzamejo poimenovanja gorá, ki do osvojitve niso imele nikakršnega imena ali so bile sploh neznanne, kakor tudi druge znanstvene in topografske podatke. Tako nosijo na Patagonskem ledu npr. štiri gore imena po štirih tragično preminulih slovenskih fantih: Cerro Pangerc po Tončku Pangercu, Cerro Vivod po Božu Vivodu, Cerro Tomek po Tomažu Kralju in Cerro Boj po Robertu-Boju Petričku ml. Tem se letos pridružuje še Devetindvajseti oktober, ki bo po opravljenih formalnostih tudi prešel v nomenklaturu zemljepisnih map.

Slovenski gorniki v Argentini beležijo, poleg omenjenega, mnogo vrednih dosežkov v bariloški Kordiljeri iz prvega desetletja po vselitvi, nedavno pa tudi v mendoški, kjer je med drugim dosegel Peter Skvarča kot prvi Slovenec vrh najvišje ameriške gore Aconcagua (6.960 m).

Planinsko tehnične podatke o dejavnosti naših odprav objavljamo kot sprotne novice v časopisu Svobodna Slovenija, celotna poročila in dokumentacijo pa v Zborniku Svobodne Slovenije ter v Anuario Club Andino Bariloche; povzemajo jih pa tudi evropske in ameriške planinske revije ter priložnostno tudi National Geographic.

Z iskrenimi planinskami pozdravi

S.P.D. Bs. Aires

KAJ SE VAM ZDI O KRISTUSU?

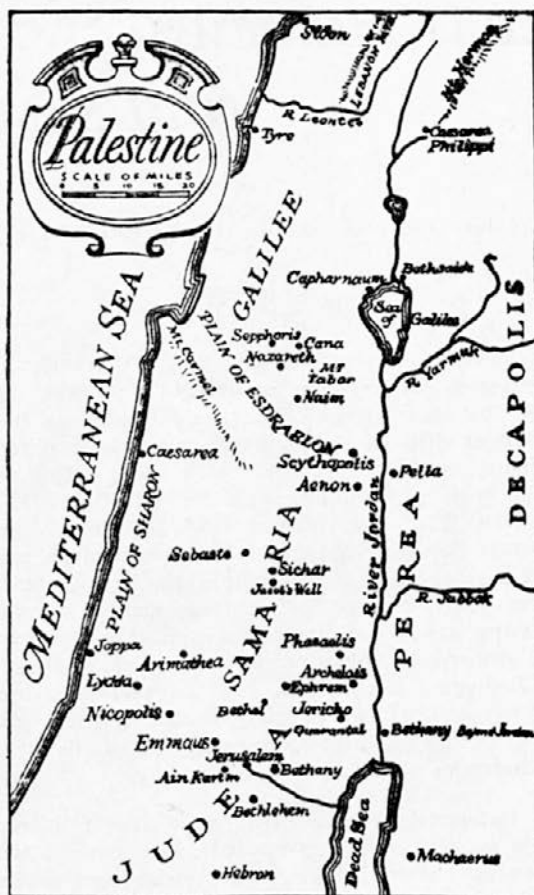
CIGAV SIN JE?

(Mat. 22,42)

Vernim katoličanom je odgovor lahak. Vendar se je bati, da Kristusa premalo poznamo in malo vemo o njem. Pozabili smo. Prav bo, če ponovimo vsak mesec nekaj, kar so evangelisti o njem napisali. Poznanje Kristusovega življenja in delovanja bo poglobilo našo vero vanj.

Besedilo evangelijev imamo tu spodaj na levi strani, na desni pa pojasnila k besedilu, da nam bo lažje razumljivo. Priložena je zemljepisna karta Palestine, da lahko sledimo, kje se dogodki evangelijev vršijo.

Če pravimo, da smo Kristusovi moramo Kristusa kar najboljše poznati!

KO JE JEZUS UMRL

In zagrinjalo v templju se je pretrgalo od vrha do tal. Zemlja se je tresla, skale so se razpočile, grobovi so se odprli in mnogo teles svetnikov, ki so bili zaspali, je vstalo. In po njegovem vstajenju so šli iz grobov in prišli v sveto mesto ter se prikazali mnogim.

Ko je pa stotnik in ti, ki so z njim Jezusa stražili, videli potres in kar se je godilo, so se silno prestrašili in so govorili: Resnično, ta je bil božji Sin!

In vse množice, ki so se bile sešle, da bi to videle, so se trkale na prsi, ko so videle, kaj se je zgodilo; in so se vračale.

KONEC STARE ZAVEZE

Zagrinjalo v templju, težko in en sam kos, je zakrivalo najbolj sveti del templja. Čudežno razparanje tega zagrinjala je bilo znak, da je s Kristusovo smrtjo daritvam v templju odzvonilo. Nastopa nova zaveza, ki bo poznala vse drugačno daritev: sveto mašo.

Potres je odmaknil kamne izpred grobov, v skale vsekanih. Zbudili so se nekateri mrtvi, ki jim je bilo dano vstati že s Kristusom naslednjo nedeljo in se v poveličanih telesih pokazati v mestu. To je bil spet globoko pomenljiv simbol: ponazoril je Jezusovo izjavo: Jaz sem vstajenje in življenje. . .

Misli, March, 1970

Od daleč pa so stali vsi Jezusovi znanci in žene, ki so prišle z njim iz Galileje, in so gledali. Med njimi je bila Marija Magdalena in Marija, mati Jakoba mlajšega in Jožefa, in Saloma, mati Zebedejevih sinov; te so v Galileji hodile za njim in mu stregle. In bilo je še veliko drugih, ki so prišle z njim v Jeruzalem.

In glej, bogat mož z imenom Jožef, iz judovskega mesta Arimateja, svetovalec in dober ter pravičen človek — ta ni soglašal z njih sklepom in delom — ki je bil tudi sam učenec Jezusov, toda iz strahu pred Judi naskrivaj, je prišel. Bil je že večer, sobota se je že začela, Jožef je pogumno šel k Pilatu in prosil za Jezusovo telo.

Pilat se je začudil, da bi bil že mrtev; poklical je stotnika in ga vprašal, če je res že umrl. In ko je zvedel, da res, je truplo podaril Jožefu.

Judje so, da bi trupla ne ostala na križih v soboto — bil je namreč velik tisti sobotni dan — prosili Pilata, da bi se jim kosti strle in da bi jih sneli. Prišli so torej vojaki in strli kosti prvemu in tudi drugemu, ki je bil z njim križan, ko so pa prišli do Jezusa in videli, da je že mrtev, mu niso kosti strli, ampak eden vojakov mu je s sulico prebodel stran in takoj je pritekla kri in voda. In tisti, ki je videl, je pričeval in njegovo pričevanje je resnično; on ve, da govori resnico, da bi tudi vi verovali. Kajti to se je zgodilo, da bi se izpolnilo pismo: Nobene kosti mu ne bodo strli — in zopet drugo pismo pravi: Gledali bodo vanj, ki so ga prebodli.

JEZUSOV POGREB

In Jožef je telo snel, prišel je pa tudi Nikodem, ki je bil prvič ponoči prišel k Jezusu, in prinesel zmesi mire in aloa, približno sto funtov. Vzela sta torej Jezusovo telo in ga z dišavami vred povila s povoji, kakor imajo Judje navado pokopavati. Bil je pa na kraju, kjer je bil križan, vrt in na vrtu grob, v katerega ni bil še nihče položen. Ker je bil ta grob blizu, sta tam položila Jezusa. Potem sta zavalila velik kamen k vhodu in odšla. Sobota se je že pričevala.

In Marija Magdalena in Marija, mati Jožefova, in žene, ki so ga spremljale in ki so bile prišle z njim iz Galileje, so si ogledale grob in kako je bilo položeno njegovo telo. Ko so se vračale (domov), so pripravile dišav in mire. V soboto so po zapovedi počivale.

Ni jasno, kateri bi utegnili biti "znanci", ki jih evangelist tu omenja. Ni verjetno, da bi bil kdo od apostolov. Samo za Janeza vemo, da je bil — verjetno ves čas — z Jezusovo materjo tik pod križem. Žene, ki jih našteva evangelist, ki niso bile Jezusove sorodnice, niso smele v bližino, vojaki bi jih odpodili. Vendar smo videli zadnjič, da sta se vsaj tu pa tam mogli približati križu tudi Marija Magdalena in Marija Kleofova. Tu sta naštetih med onimi, ki so stali "od daleč". So jih pač stražniki odpodili proč.

Kje je bil kraj Arimateja, je danes neznano. Jožefove nenadne pojave so se gotovo najbolj razveselile žene, ki jih je skrbelo, kako in kje bo Jezus pokopan. Rimska postava je pisala, da so trupla križanih rimska last. Ampak Rimljani so pusušali mrtva trupla kar na križu, da so razpadala ali postala plen roparskih ptic. Pod cesarjem Avgustom je pa bilo dano dovoljenje, da jih smejo znanci ali sorodniki sneti in pokopati. Te pravice se je poslužil Arimatejec Jožef, oziroma sam Pilat. Judje pa niso mogli trpeti, da bi še sobotni dan — na veliko noč celó — trupla visela na križu. Zelo verjetno so spravili s pota tudi trupli obeh razbojnikov.

Polomitev kosti še živim na križu je bila nepopisana krutost. Ne bomo je opisovali. Jezus je bil že mrtev, ta strahota mu je bila prizanešana. Evangelist Janez pravi, da zaradi prerokb, ki jih navaja. Sulčar, ki mu je prebodel prsi, se je po neki tradiciji imenoval Longinus. Ko je iz božjega Srca pritekla kri z vodo, bi sklepali, da je vojak sunil Jezusu v levo stran. Vendar to ni nujno. Tudi skozi desno, kot se navadno upodablja, je z močno sulico kaj lahko zadel do Srca.

V SKALO VSEKAN GROB

Za pogreb se je mudilo, zakaj ko mine mrak, je že sobota, ne smeš več niti pokopavati. In — pokopavanje ne pomeni le spraviti truplo v grob, treba ga je poprej "preparirati". Tak je bil judovski običaj.

Pri roki so morale biti "dišave", deloma v prahu, deloma kot mazila. Z dišavami v prahu so potresli ovoje — tančice — pa tudi notranjost groba, truplo so mazili. Mnogo tega dela je moralo počakati na nedeljo. Zato je rečeno, da so žene "počivale".

Zaporni kamen, ki je bil "jako velik", je bil okrogel, do dveh metrov v premeru, morda četrt metra debel. Zavalili so ga po posebej prirejenem žlebiču, ki je tekel prav tako v skalo vsekano malo pod odprtino groba.

VISOŠKA KRONIKA

Zgodovinska povest. Dr. Ivan Tavčar

Risbe napravil Tone Kralj

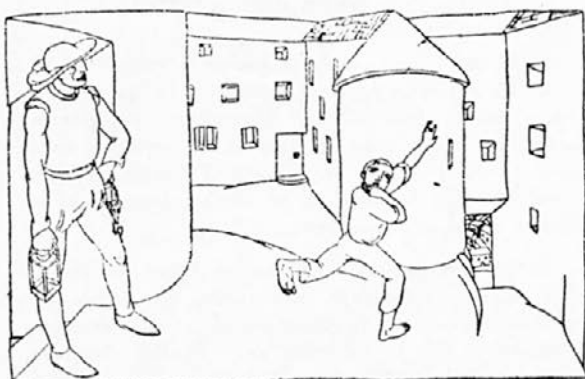
KO SVA STOPILA ZOPET NA DVORIŠČE, sem bil ves v potu. In tako globoko se mi je vklopalo v dušo, kar se mi je bilo razkazalo, da mi je hotelo postati slabo. In vselej pozneje, ko me je hudič preganjal s skušnjavo, da bi se lotil tujega imetja ali pa še celo tujega življenja, me je spomin prestavil v zapore pod stolp na loškem gradu ter me obvaroval pregrehe in zločina.

Pozneje sem zvedal, da je Mihol rad razkazoval ljudem te skrivnosti in da ga je posebno veselilo, če so obiskovalci trepetali od strahu in groze, ko jih je vodil po podzemeljskih ječah. Tudi jaz sem se tisti dan privlekel pol živ pol mrtev do kovačnice mojstra Langerholza in želel bi vsakemu, da bi nikdar ne imel opraviti s hišo pokore, kakor je grad v Škofji Loki.

Ta želja se ni izpolnila, vsaj kar se tiče moje neznatne in po Bogu komaj opažene osebnosti. Imel sem še grenka pota na loški kastel in tresel sem se za življenje, katero mi je bilo, kar mi pričaj božja Porodnica, dosti dražje od mojega lastnega življenja. Če mi Bog podaljša življenje ter zadrži mizarja, ki dan za dnem zabija v mojih prestreljenih prsah žeblice v mojo mrtvaško rakev, da vsaj še nekaj mesecev ne konča svojega dela, bom vse prav natanko zapisal in tistim, ki pridejo za mano, popisal, da vidijo, da je prvo zaupati v Boga, drugo pa krotiti samega sebe. Pišem namreč težko, okorno in počasi, kakor se orje zemlja, če se lemež noče zarezati v ilnat plast.

Na svet sem prišel v časih, ko v naši dolini od Zirov do Šefertna nihče ni znal pisati s peresom. Izvzeti so župniki in kaplani ter redki dijak. In v Žireh je znal pisati samo številke Jeromen Oblak, ki je vsako leto pretovoril toliko platna na Beneško ali pa še velen na nemško Bavarsko, da mu je prinašalo veliko dobička.

Jaz sem se pa v dneh, ko je vzdigovala roka težko železo, priučil tudi peresu. Takrat je živel v Loki nekaj znanec mojega očeta, o katerem se ni vedelo, koliko let ima in od kod je prišel. Strojil

je kožo pri Lorencu Fegušu, usnjarju v Loki, pri katerem je živel. Bil je priden delavec. Vsako nedeljo in vsak praznik pa je izginil iz mesta in ljudstvo je pripovedovalo, da lazi okrog po pogorju in da ima ondi znanje z najstarejšimi ljudmi. Bil je na sumu, da ni pri pravi pameti in da vselej takrat pobegne, kadar se mu prične mešati v glavi. Imenovali so ga "Strojarjevega Valentina". Ker je bil zmeden, se ni nihče brigal zanj, niti glavar niti župnik Hudočut, ki je bil nekdanj naš poljanski župnik, dasi se je vedelo, da ne zahaja v cerkev in ne opravlja velikonočne izpovedi.

V zimah je Strojarjev Valentin poučeval tudi otroke, da bi se navadili brati in pisati. Zapisati moram, da je Valentin svoje učence tepel in veliko za lase vlekel. Branje in pisanje pa nam je za silo le vtepel s svojo palico. Pozneje, ko sem prišel v svet, sem svoje znanje še izpopolnil.

Po preteku treh let mi je sporočil oče Polikarp, da upa, da sem se že kaj pridra naučil in da Visoko ne more več pogrešati dela, kakor ga sme in mora pričakovati gospodar od svojega prvojenega sina. Prišel sem zopet domov in pričel delati na polju, v hlevu in kjer je bilo treba. Tudi sem dobil vse orodje, kakor ga potrebuje kovač. Koval sem pa le toliko, kolikor je bilo potrebno za gospodarstvo, bodisi da se je moralo kaj popraviti ali pa kaj novega napraviti, kakor to pač zahteva poljedelstvo.

Tisti čas je bil brat Jurij poslan v Ljubljano, da bi se šolal pri očetih jezuitih. Ostal je samo štiri leta v mestu, ker imajo vsi tisti, ki se rodé na Visokem, več moči v rokah nega v glavi, tako da se rajši trudijo po polju, kakor pa v šolskih klopih. Tudi pri Juriju se je to izkazalo in jezuitje iz Ljubljane so pisali, da ga nočejo več imeti. Oče je radi tega pisano gledal in Jurija nekaj časa prav grdo držal v strahu. Ker pa se mu je

rad podvrgel in opravljal vsako delo, smo bili kmalu zadovoljni, da je prišel domov.

Tako Bog vse prav naredi.

III.

Prejokoslej je bil oče hud zapovednik. Tako so pretekla štiri leta. V tem času sem opazil, da sem si polagoma pridobival zaupanje očeta in njegovo zadovoljstvo. Vzlic njegovi starosti se pa ni zmanjšala njegova divjost, česar bi sicer otrok o svojem roditelju ne smel zapisati. Kadar se je napil vina, je bilo pametno, iti mu s pota, kakor se gre s pota razdraženemu živinčetu na paši. Ali resnica je, da se je prevečkrat pripetilo, da je visoški gospodar pil čez mero.

Ko se je približal sedemdesetemu letu življenja, je pričel Polikarp Khallan tvoriti vino z Vipavskega in od drugod ter kupčevati z njim, ker je ljudstvo v tistih dneh, ko se je bila dežela že nekoliko okrepčala od nemške vojne, rado popivalo; bilo je v vsakem selišču pivnic, da jih je kar ostajalo. Mnogokrat je oče odgovoril v Vipavo — takrat smo imeli na Visokem tri pare močnih in dobro rejenih tovrnih konj — ter vselej privlekel nazaj mnogo posode, napolnjene z vinom.

Slišali smo in zvedelo se je, da stari mož ni opravil tovara, da bi se ne bil kje v vinskih gorah sprl in stepel. Govorilo se je celo o težkih pohabljenih in nekočkrat bi bil skoraj padel v roke grajskemu glavarju Lantheriju, da se ni še o pravem času poravnal z rodbino poškodovane ga ter ji založil težko odškodnino, glavarju pa izdatno odkupnino. Take poravnave so pri nas v navadi: revež, ki nima denarja, pride v zapor, bogatin pa se pri graščaku in rodbini odkupi, nakar je pravica, ki bi morala biti za vse enaka, potolažena. Dozdeva se mi, da take reči ne bi smele biti na svetu; ker so pa koristile mojemu očetu, ne bom več pisal o njih.

Ali nikdar nisem popraševal očeta, kake dogodke je doživel na Vipavskem, in vem tudi, da bi mi ne bil o tem ničesar povedal. Bolelo me je pa, da je jemal s sabo brata Jurija, in prav močno sem se prestrašil, ko sem opazil, da se je fantalin v slabi družbi privadil vina, da ga je pil kakor vodo, ki je vandar najboljša pijača na svetu.

Tako je tek el čas od leta do leta in živeli smo, kakor živi kmet na svojem posestvu, kjer malo kdaj kaj posebnega doživi.

Štelo se je leto 1690, v katerem se je šestindvajsetič ponovil god sv. Izidorja. Dobro sem bil zrasel in tudi na duši nisem pešal. Vsaj gospod

Karl Ignacij v Poljanah me je često pohvalil ter me stavil za vzgled drugim mladeničem.

Neko nedeljo popoldne, ko je počivala hiša in družina, mi je ukazal oče, da naj hodim z njim.

Peljal me je na kraj, kateremu pravimo "Osolnik" in ki leži pod gozdom nad Visokim. Ravno isto leto so bili posekali bukve na Osolniku, šture pa smo z ognjem pokončali, da se je napravila rodovitna njiva za rž in pšenico, ker človek ne more živeti od bukovega listja, pač pa čedno živi od zlatega klasja.

Na tratino tik nove njive je legel stari mož, pograbil šop trave ter ga zasukal, meni dejal:

"Prinesi skalo, da zavijeva hudiču rep, da se ne ponesreči, kar bova imela v govorici."

Prinesel sem precej težak kamen z njive in položila sva ga na zvito travo, da je bil peklenskemu satanu zasukani rep obložen, da nama ni mogel napraviti škode in najsi jo je bil tudi hotel.

Ker mi oče ni ukazal, da bi tudi jaz legel, nisem imel poguma, da bi legel k njemu. Stal sem torej pred njim, in sicer na mestu, od koder se prijetno gleda na visoške naprave. Prav živo se še spominjam, kako sva se razgovarjala, in bil je tako pomenljiv razgovor, ker se mi je takrat prvič odkrilo, da oče občuti težko breme svoje starosti in da je določil mene za svojega naslednika na Visokem.

Takole je začel:

"Danes ponoči bo imela črna marva telička. Glej, da ne zaspiš, pa tudi hlapec in dekla ne smeta zaspati. Sam Bog vedi, da tako radi spite, ko je vendar sleherni noč tako dolga!"

Ko sem mu obljubil, da ne bom zaspal, je globoko zastokal:

"Star sem in hiram. Kar sem živel, sem grabil, dokler nisem pristradal te zemlje, katera je danes moja in katero tako nerad dajem iz rok."

Nisem ugovarjal, on je pa še tarnal:

"Čemu mora človek star postati! Če se je palaš skrhal, sem ga nabrusil in sekalo se je z njim, ko da bi se ne bil nikdar skrhal. Kako, da se življenje ne more nabrusiti, kakor se nabrusi palaš, da bi človek živel dvesto let, posebno če je stradal in trpel kakor žival v jarmu, samo da bi si pridobil rušo, na katero bi v starosti mirno pokladal svojo glavo? Res je! V tak namen sem trpel in celo mor. . ."

Vedel sem, da mi je hotel reči, da je tudi moril. Ali grozne te besede ni izgovoril do konca. Z njo bi mi tudi ne bil povedal ničesar novega, ker sem že prej slutil, da mu prelita človeška kri krati spanje v dolgih nočeh.

Ječal je:

"Prekratko je človeško življenje! To je zakrivil ta, ki sva mu zavila rep, ker je zapeljal prva človeka v pregreho. Da bi mu otekel rep in da bi se še globlje pogreznili v peklensko morje!" Zaklel je v tujem jeziku, katerega nisem umel.

Ponižno sem pripomnil, da je kletev pregrešna in prepovedana po naši sveti katoliški veri. Ošabno me je pogledal in že sem se bal, da se še bolj razsrdi. In še ošabneje mi je odgovoril:

"Človek, ki je služil v armadi, kateri je zapovedoval Gustavus Adolphus, ki je bil navzoč, ko so v nekem mestu — hudič naj vzame ime tega mesta, ker mi ni ostalo v spominu! ničvredni oficirji zabodli našega Wallensteina, kneza in vojvodo v Friedlandu, tak človek sam najbolje ve, kaj je greh in kaj ni greh." Zasnejal se je. "Sveta katoliška vera! Takega človeka, mlečni moj otročaj, ne boš učil, katera vera je prava. To jaz sam vem." In še enkrat je ponovil: "To že jaz sam vem!" Zopet je preklinjal, s pestlo pa tolkel po tratini poleg sebe.

Dragi Jezus! Tudi zdaj ni izgovoril ničesar, kar bi ne bil vedel že poprej. Da ga je beseda "sveta katoliška vera" tako razjarila, to je pričalo, da je bila materina trditev o "luteranu" dobro utemeljena.

"Spoštuj očeta!" se glasi božja zapoved. Ali sveti Izidor naj mi odpusti, da sem očetu nasproti molčal in tiho prenesel najhujše gorje, ki more zadeti nesrečnega človeka, da nisem branil svete katoliške vere, kateri sem vdan z dušo in telesom, z vsako kapljo svoje krvi.

Nerad se je pomiril. Iz daljše njegove govornice pa se mi je odkrilo, da ga preganja strah pred smrtjo.

"Če smo jahali nad šveda, kaj mi je bila smrt? Ali v starosti človek nerad umira! Ko bi le vedel, ostane li to posestvo pri mojih ljudeh! To je, kar me skrbi."

Črno je gledal predse, končno pa se mu je le izvila beseda iz ust, da mi hoče izročiti posestvo. Zahteval je od mene obljubo, da Visokega ne zapravim, ne zadolžim in ne zajem.

Vse sem mu obljubil.

Nato je spregovoril:

"Nekaj ti rečem: Tajčarjev se boj!" — Tajčarje smo imenovali takrat tiste, ki so se bili privlekli z Nemškega v naše kraje ter nam odvzeli najboljše kmetije.

Zopet je pričel: "Ta zarod poznam. Je požrešen, misli, da je več kot smo mi, in naše zemlje je lačen. Kdor z njimi ne laja, ga raztrgajo. Da jim goltanec zamašim, te oženim in Tajčarko boš vzel, da ne bo imela nemških otrok. Res je, zemljo vedo najbolje obdelovati. Tudi tvoja mati

je bila nemškega rojstva in gospodinja tudi ni bila slaba, dasi me je rada jezila."

Svoje oči je uprl v me: "Upam, da se nisi kam zapredel." Prav srepo z napetim obrazom me je opazoval. "Ženil se boš, kakor bom jaz zapovedal in kjer bom jaz hotel!" — Zopet je stresal tuje kletvine okrog sebe, a počasi se je utolažil, ko sem mu zagotovil, da nisem imel z nobeno žensko opraviti in da je njegova volja obenem tudi moja volja.

Prav čiste resnice mu nisem povedal. Sosed Debeljak je imel hčer čednega življenja in čednega telesa. V cerkvi, kadar je gospod Karel Ignacij oznanjeval božjo besedo, so se tu in tam najine oči lovile in ujele. Če sva se srečala, je rada izpregovila prijazno besedo, ali pregrešnega ni bilo med nama.

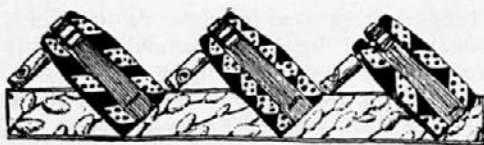
Na vse to mi je oče še razodel, da se je z Jeremijem Ulfingom že dogovoril, in sicer radi hčere Margarete, katero je imel iz drugega svojega zakona. Pristavil je: "Takoj ko bo požeta pšenica, kreneta z Lukežom na pot. Dve težki prašičji gnjati in pogačo vzameta s sabo, da ne prideta praznih rok k Jeremiju Ulfingu. Tvoja beseda bo: Polikarp, moj oče, bi rad vedel, koliko in kaj bi se dobilo v Davčah. Odgovor mi prineseš domov. Čez teden dni se snidemo v Loki, kjer se bo vse še bolj natanko določilo." Končal je: "Tvoja mati je bila sestra Jeremijeva. Mogoče je, da njena mati, torej tvoja stara mati, še živi. Je čisto prav, da jo vidiš. — Ker pa vse skupaj še ni gotovo, ne bosta jahala po poti skozi Selce, peš bosta hodila po gozdovih okrog Blegaša. Nočem, da bi prišlo Visoko v jezike, če bi iz vsega nič ne bilo."

Tako sem bil odposlan na pot v Davče, ker človeku, ki naj živi na kmetih, ni dano, da bi izhajal brez svetega zakona.

Dva dni pozneje je bila pšenica požeta.

Ko sta bili spečeni dve lepi pogači in izbrani dve najtežji gnjati, sva se odpravila z Lukežem od doma. Vsak je nosil bisago, v njej ga gnjat in pogačo, da sva bila obložena kot tovarna konjiča. Za pasom mi je tičal moj samokres — samotne steze niso bile tiste dni nikjer varne in dosti izprijenih ljudi se je klatilo po njih. — Lukež pa je opasal sabljo, kakor so jo nosili koledniki, če so jezdarili od vasi do vasi.

(Bo še.)

MALO TEGA, MALO ONEGA

Janez Primožič

ČESTITKE P. UREDNIKU, da je za objavljanje v MISLIH izbral zgodovinsko povest dr. Tavčarja Visoška kronika. Vredna je, da jo vsak bralec lista počasi prečita, saj takih povesti današnji "modernejši" svet ne zna več pisati. Ob tej priliki moje misli hitijo nazaj v dijaška leta...

Tedanje srednje šole so proti koncu učnega leta prirejale eno ali dvodnevne izlete v znamenite slovenske kraje. Nekoč je naš letnik Trgovske akademije napravil tak izlet v Poljansko dolino in posebej na Visoko. Ogledali smo si domačijo dr. Tavčarja in skušali globlje doumeti osebnost velikega pisatelja. Ob drugi priliki smo izleteli v domačijo. Frana Levstika in Primoža Trubarja na Dolenjsko. Nazaj grede smo si ogledali takrat ponosni grad Turjak, zlasti njegove notranje prostore in kapelo. Žal, da je bil grad skoraj porušen v bratomorni revoluciji, a slišijo se glasovi, da ga skušajo obnoviti kot kulturno-zgodovinsko znamenitost naših krajev.

Odpri sem spet januarsko številko MISLI na strani 23: ODGOVORITE! Z odgovori nisem povsem zadovoljen. Takoj prvo ni do kraja točno. Da bi bil Paragvaj edina država Južne Amerike brez morske obale, po eni strani drži, po drugi bi pa kandidat pri zaključnem izpitu iz zemljepisja lahko "padel". Res je Paragvaj stisnjen med močnejše soseske: Argentino, Bolivijo in Brazilijo, vendar zemljepisno se ne računa med povsem celinske države. Nima morske obale, toda z morjem je zvezan po reki Urugvaj, ki je mejna reka med Argentino, Brazilijo in Urugvajem. Paragvaj ima plovno pogodbo z Argentino, da njegove ladje lahko plovejo po tej reki in pristajajo v zalivu La Plata pri Buenos Airesu.

Po mojem bi moral biti odgovor na tisto vprašanje: BOLIVIJA! Ta je res zemljepisno edina država Južne Amerike, ki nima ne morske obale ne reke, ki bi jo s kakim morjem spajala. Država leži na visoki planoti, zlasti njeno glavno mesto La Paz, z že zelo razredčenim zrakom. Obdana je popolnoma s sosednjimi republikami: Chile, Peru, Argentina, Paragvaj, Brazilija. Toda tudi Bolivija je imela "okno v svet." Zakaj in kdaj ga je izgubila, se bomo pomenili v bližnji prihodnosti.

Glede četrtega vprašanja bi za sebe trdil, da se je 20. stoletje začelo z dnem 1. januarja 1900, ne šele leto pozneje. Kaj pravite drugi?

Zadnjič sem opisal Idrijo iz Valvasorjevih časov. Danes prilagam sliko Idrije, kakršna je bila pred dobrimi 300 leti sredi 17. stoletja. Tisti, ki jo poznate danes, primerjajte!

Dan 7. marca nam bo prinesel deseto obletnico, odkar se je na tragičen način poslovil od nas rajni Janez Košorok. Bil je mirnega, veselega značaja, zato kar nismo mogli verjeti žalostni novice, da ga ni več med nami. Na pokopališču Toowoong v Brisbanu počiva, spomin nanj je pa še živ med nami. Večni ti pokoj, Janez!

Ob desetletnici smrti drage matere

ge. MARIJANCE PRIMOŽIČ

se je hvaležno spominjam, ko čaka vstajenja na Žalah v Ljubljani poleg moža Leopolda in ljubke hčerke Anice.

Molimo za njihov večni pokoj!

Janez Primožič, Brisbane, s sestro Poldiko v Sevnici, Slovenija.

RAZODETJE OB PUTRU - SUROVEM MASLU

Brat Nardžić

PISEM TAKO, KOT SMO takrat pri nas govorili. Poznali smo "puter", surovo maslo je bilo šele v knjigah. Imeli smo kravico, včasih kar dve. Mati so molzli, mleko hranili v latvicah. Večkrat so delali puter. Toliko sem že vedel, da brez mleka ni putra, kako pa puter iz mleka nastane, ni bilo v mojem zanimanju. Bil sem majhen človeček, kje je bila še šola! Radovednost ni bila moja slabost, ali če hočete: čednost. Zakaj to tako, zakaj ono drugače, od kod in kako, takih vprašanj nisem postavljajl ne sebi ne drugim. Bil sem zadovoljen z vsem, kakor je bilo. Pamet mi je ostla dolgo lepo vase zaprta.

Puter! Poznal sem ga v drobnih belih štručkah, ki je nekako nastal pod tolkačem v materinih rokah. Orodju smo rekli tolkovec. Štručke so bile dosti gladke, vendar bolj hrapave kot šipe na oknih ali pri svetih podobah po stenah. Vedel sem tudi za drobcene križce, ki jih je materina roka nekako pričarala ne nežne hrbte štručk. Tak je bil puter pred mojimi očmi, pa naj sem ga gledal ali le mislil nanj.

Tudi sem kmalu dognal, da materino napravljanje putra skoraj vedno pomeni: jutri pojdem v Ljubljano in štručke odnesem s seboj. Vse od prve do zadnje. Zakaj in čemu z njimi v Ljubljano, si nisem belil glave. Zakaj sploh je na svetu puter, tako vprašanje iz mene ni zraslo. Da bi ga utegnil kdo jesti, mi ni moglo priti na misel. Da bi kdaj prišel pri nas s kruhom na mizo, le kdo bi si kaj takega mislil!

Po vsem tem zares ni preveč čudno, da sem nekoč zastrmel nad neznanim, ki je nenadoma planilo predme. Bolj po pravici: jaz sem planil pred tisto neznano.

Ne vem več natanko, kdo je bil v naši hiši bolnik. Verjetno brat, malo starejši. Slišal sem reči, da bodo poklicali zdravnika prav iz Ljubljane. Kaj zdravnik na svetu počne in zakaj naj bi bil klican k bolniku, sem vedel prav toliko, kot o pomenu putra, ki se je pozneje v surovo maslo spremenil. Brez brige sem odšel nekam za hišo, pa še malo naprej med njive, tam sem pognal merico časa v dolgo večnost brez misli in želje. Čez čas sem se vrnil in stopil v hišo. Obstal sem kot ukopan pred neznanim.

Pri mizi med okni je sedel človek, gosposko oblečen, imel je očale in brado. Nič ni bil podoben ljudem, ki sem jih poznal v bližini. V eni roki je držal rezino belega kruha — le od kod je prišel bel kruh v našo hišo? — v drugi je imel nož in segal z njim v putrovo štručko, ki se je belila pred njim na nekakem pladnju. Odrezal je košček, ga namazal na kruh in si ga nesel v usta. Gosposkemu nasproti so sedeli oče, pred njimi na mizi ni bilo ničesar. Bila sta v pogovoru, slišal sem glas, besed nisem slišal. Mene kakor da opazila nista.

Po svojem vase pogreznjenem nagonu bi se bil moral majhen človeček prav tako tiho in prikrito izmazati proč, kakor se je tiho prikradel. Pa mi je tisto neznano ob mizi prikovalo noge k tlom, oči na početje moža. Še zdaj imam občutek, da so me bile za nekaj, hipov same oči. Kako sem se končno le spet znašel za hišo pod hruško, resnično ne vem.

Tedaj se je nekaj zgodilo. Majčkена špranja se je odprla v mojih možganih in iz nje je vzniknilo nekaj, podobno duševnemu naporu, ki mu pravimo: misliti. Lovil sem zaključke iz tega, kar sem malo prej videl in se je v hiši godilo.

Puter je torej na svetu zato, da si ga neseš v usta in ješ! Čudovito odkritje! In na belem kruhu mora biti namazan. Lahko razumem, zakaj ga doma nikoli je jemo. Le črn kruh poznamo pri nas. Rad bi vedel, kakšno slino napravi puter v ustih. Ali sladko kot cukr? Grenak ali kisel že ni, gosposki človek ni kremžil obraza. Zakaj mati nosijo puter samo v Ljubljano? Če je mogel za gosposkega človeka bel kruh pod našo streho, zakaj ne za nas?

Nisem se povzpел do sklepa, da bom mater poprašal. Popraševanje mi ni bilo v naravi. Tuhtal sem zase. Nisem dotuhtal dovolj, da bi si rekel: na skrivnem bom na štručki odščipnil in še bolj na skrivnem porinil v usta. Potem bom vedel. Ne, zahrbtnosti nisem še prav nič poznal. Vse drugam so se mi misli zapletle.

Jasno mi je sedaj, da je puter dobra reč, ampak je na svetu le za gosposke. Pa zakaj le za gosposke? In sploh: zakaj so nekateri gosposki, drugi pa ne? Drugi smo kajpada kmečki. To edino besedo sem takrat poznal za take, kakoršen sem bil tudi sam. In je vstalo v meni prvo megleno spoznanje, da si ljudje nismo enaki. Zagledal sem pred seboj dve vrsti ljudi: nekateri smejo jesti puter, drugi ga smejo samo v Ljubljano nositi. Zakaj taka razlika?

Namesto odgovora sem nagonsko začutil v sebi odpor do gosposkih. Nisem jim bil nevoščljiv, bil sem še res ves nedolžen. Ampak če smejo jesti

puter na belem kruhu, naj ga jejo v Ljubljani! Kadar jih med nas kmečke zanese, naj se zadovoljijo v krompirjem v oblicah in si ga sproti solijo! Taka je nevada pri nas in ni slaba. Nič kako dober je tak krompir!

In sem bil prvič v življenju hud na gosposke. Ni mi pa na misel prišlo, da gosposki putra ni s sabo prinesel, privoščil si ga je pač, ker so ga naša mati postavili predenj. Takih popravkov v štrani misli moja pamet še ni bila zmožna. Vse premajhna je bila odprtina v možganih.

Kako dolgo v leta je tlel v meni odpor do gosposkih, ne vem. Razodetje ob putru je pa zarisalo vame neizbrisne sledove. Ne samo to, da še danes ne sežem po putru, čeprav ga pogosto postavljajo predme, in tudi belega kruha na mizi ne manjka.

NADALJNI DAROVI ZA SKLAD

in druge namene

\$ 7: Lojze Košorok; \$ 5: Franc Purgar, Justi Mrak; \$ 4: Ivan Kovačič, Alojz Mihič, Lojze Obreza; \$ 3: Jožef Tomažič, Alojz Jereb;

\$ 2: Franc Vravnik, Anton Gjerek, Alojz Kofol, Marija Golcman, Anton Jesenko, Herman Šarkan, Mirko Cuderman, Josip Rupnik, Josip Renko, Ivan Mavrič, Jos. Stemberger, Franc Izanc, Danilo Marinič, John Mihič;

\$ 1: Franc Jan, Anton Šajn, Janez Jernejčič, Vlado Ferluga, Stanko Fatur, Franc Ibič, Anton Suša, Fanica Lasič, Alojz Hrast, Milan Iskra, Jože Medved, Anton Kosi, Justina Costa, Justina Glajnarič, Vinko Dajnko, Ida Zorič, Mirko Brenčič, Silvo Pregelj, Bogomir Krševan.

P. PODERŽAJ, INDIA. — Neimenovan \$ 5; M. Cuderman \$ 3; Jože Krušec \$ 3.

SLOMSKOV SKLAD — M. Triglav \$ 3; Ivan Legiša \$ 1.

Prisrčna hvala in Bog živi nadaljnje dobrotne!

Misli, March, 1970

U P A N J E

Inž. Ivan Žigon

Gospod, Gospod! Iz globočine vpije duša,
ki drugega, kot zapuščenost, ne okuša
in sama je, kot je samotni cvet
med sneg in tihi gozd razpet.

Zajel lesov sem naših šepetanje,
zajel sem mrtvih tiho spanje,
zapel sem o kristalnih čistih, snežnih
in o željah človeku nedosežnih.

A Tebe, Večni, iščem le povsod,
kjerkoli vodi moja dolga pot.
In upanje, le upanje, mi daje moč,
da Tvoj bom, Tvoj, moj Bog, nekoč.

POZIV, DA OSNUJEMO SLOVENSKO AKADEMSKO DRUŠTVO

v Avstraliji

Tomaž Možina

Vse ugledne narodnostne skupine v tej deželi imajo nekakšno društvo oz. krožek, v katerem se zbirajo, spoznavajo ter družabno in kulturno obogatijo visokošolci in drugi izobraženci le-te narodnosti. S takšnimi stiki in dejavnostmi pomagajo sami sebi, sovrstnikom in ne nazadnje svojim narodnim skupnostim. Kajpada, namen jim je tudi, da sebe in svoj narod primerno predstavijo splošni avstralski javnosti.

Prav je in čas je, da se tudi visokošolci slovenskega porekla, ki živimo v Avstraliji, bolje spoznamo, si delimo izkušnje ter si tako medsebojno pomagamo. Trenutna zamisel je, da bi se med nami organiziralo nekakšno akademsko društvo, h kateremu morejo pristopiti vsi, ki so dovršili oz. končujejo vsaj srednjo šolo (secondary education) ne glede na starost, politično mišljenje, versko prepričanje ali kraj bivanja v Avstraliji. V izjemnih primerih bi lahko postali člani tudi taki, ki so se drugače uveljavili in imajo posebne zasluge.

Prosim in pozivam vse, ki se zanimajo za osnovitev takšnega društva ali želijo več podatkov, da mi o tem čimprej sporoče, bodisi ustno (glej telefon) ali pismeno na naslov:

Tomaž MOŽINA
28 Carlisle Street,
Rose Bay, N.S.W., 2029.
Tel. 379-843.

Naj poudarim, da so vsi koristni nasveti, kakor tudi dobronamerni ugovori, prav dobrodošli. Lep pozdrav!

Sydney, 26. februarja 1970.

JAMES COOK SI JE REKEL: VENERA ME KOMAJ ZANIMA...

V DRUGI POLOVICI SEDEMNAJSTEGA in skoraj v vsem osemnajstem stoletju so bile evropske države malone ves čas v vojni. Trgovina z Vzhodom pa se je vendarle nadaljevala. Večjih odprav ni bilo več. Mrzlične tekme, kakršna je bila v petnajstem, v šestnajstem in v začetku sedemnajstega stoletja, je bilo konec, velika doba odkritij je postala preteklost. Še vedno so čakala prostrana ozemlja odkritja in raziskave, vendar so ljudje okoli 1750 že precej natanko vedeli, kako velik je svet, dasi bilo treba zarisati na zemljevid še mnogo važnih podrobnosti.

Nedvomno je bila najvažnejša izmed teh "podrobnosti" južna celina. Že od starogrških časov so bili geografi prepričani, da mora biti nekje na južni poluti prostrana kopna zemlja. Trdili so, da brez takšne zemeljske gmote ves svet ne bi bil v ravnotežju, zakaj če bi bilo drugače, bi združena teža Evrope, Azije in Afrike zemljo preobrnila. Ko pa so odkrili še Ameriko, so bili geografi tem bolj prepričani, da mora nekje biti takšna celina. Vprašanje je bilo samo kje?

Že Marco Polo je slišal o "veliki južni celin", in tudi na srednjeveških zemljevidih so bile zarisane izmišljene meje velike kopne zemlje na jugu. Imenovali so jo *Terra Australis Incognita* — Neznana južna dežela Magdellan je bil trdno prepričan, da spadajo k njej mrzle in puste pokrajine, ki jih je bil videl južno od svoje ožine. Drake pa je dokazal, da se je Magellan zmotil, saj je objadral nekaj let kasneje sam rt Horn. Španci, Francozi, Portugalci in Nizozemci — vsi so kdaj pa kdaj trdili, da so odkrili to deželo na svojih vožnjah po Tihem oceanu. V resnici je seveda niso.

V začetku 17. stoletja so Holandci iz Vzhodne Indije odpluli na več raziskovalnih voženj. Prispeili so do otokov, ki ležijo ob zahodni obali Avstralije, in celo do same celine. Imenovali so jo *Nova Holandija*, vendar niso vedeli, da je to nov del sveta. Približno v sredini stoletja so odkrili tudi Tasmanijo in Novo Zelandijo, čisto ob koncu stoletja pa je neki Anglež, Danpier, prispel do vzhodne obale Avstralije. Toda tudi on se ni zavedal, da ima pred seboj celino.

Sedemnajsto stoletje je poteklo, začelo se je osemnajsto. Vojne v Evropi so se nadaljevale, a *Terra Australis Incognita* je še vedno zaslužila

svoje ime. Leta 1770 pa je na to tisočletja staro vprašanje končno le odgovoril neki britanski pomorski častnik, kapitan James Cook. Cook je rešil cel kup problemov, pojasnil obilo vprašanj, s katerimi so si ljudje že stoletja belili glavo. Med drugim je odkril tudi zdravilo za skorbut. V tistem času je bilo to za večino ljudi dosti bolj važno kakor odkritje Avstralije.

James Cook je bil Škot, bil pa je rojen in je vzrasel na severu Anglije. Izhajal je iz kmečke družine, vendar Cooku ni bilo nič do zemlje in je še pred dvajsetim letom krenil na morje. Dolga leta je služil na trgovskih ladjah, končno pa je vstopil v vojno mornarico. Tu je naglo napredoval. Postal je častnik, kar je v tistih časih dosegel le malo-kateri človek iz nižnjih slojev. Leta 1759 se je z generalom Wolfom bojeval pri Quebecu. Med svojim bivanjem v Kanadi je raziskal Reko sv. Lovrenca, obalo Nove Škotske in vode okoli Nove Fundlandije. Zaradi tega je prejel visoko pohvalo mornariškega ministrstva, ki je izjavilo, da ima "izreden dar sa tovrstna opravila" in da je čudovito sposoben za "še večja podjetja".

Priložnost za ta večja podjetja je prišla leta 1768, ko je britanska vlada sklenila znanstveno odpravo na Tihi ocean, da bi opazovala prehod Venera preko Sonca, Edmund Halley, veliki angleški astronom, je napovedal, da bo planet Venera prišel leta 1762 med Zemljo in Sonce. Halley je trdil, da bi bilo mogoče preračunati razdaljo med Zemljo in Soncem, če bi hkrati opazovali to dogajanje na raznih delih sveta. Rekel je, da bo Venera spet šla mimo Sonca leta 1769, potem pa se to ne bo zgodilo več kakor sto let.

Venera je leta 1762 res prešla Sonce, vendar so bili rezultati opazovanj nezadovoljivi; znanstveniki so zato sklenili, da bodo leta 1769 napeli vse sile. Londonska Kraljevska znanstvena družba in admiraliteta sta se sporazumeli, da bosta poslali "primerne človeka" . . . na Južno morje, ki ima dosti smisla za raziskovanje in je razen tega večš pomorščak ter zna dobro opazovati" Končno so našli tega "primerne človeka" v Jamesu Cooku.

Ladja, na kateri naj bi odpul Cook, je bila jarnica *Endeavour*. To je bila široka in čvrsta trgovska ladja, z visokim kljunom in četverooglato krmo. Prostori za moštvo so bili v medkrovju, spredaj na palubi pa so zgradili posebne kabine, da so bivali v njih številni znanstveniki, ki so se udeležili odprave. V ladijskem trupu je bilo dovolj prostora za živež; tisti, ki so ladjo poslali na pot, niso varčevali s časom in denarjem, da bi jo čim boljše usposobili za vožjo. Minil so že časi, ko so raziskovavce pošiljali na pot v starih sodih, ki so puščali vodo, saj tako ni nihče pričakoval, da jih

bo še kdaj žive videl! Ko je bila ladja **Endeavour** pripravljena za vožnjo, je štela dvainšedemdeset častnikov in moštvo in dvanajst pomarščakov.

Odpravi se je pridružilo več slovečih znanstvenikov, med njimi so bili sir Charles Green, znameniti astronom, in sir Joseph Banks in dr. Daniel Solander, slednja dva sta bila znana botanika. Na krov so spravili toliko različne šare, da bi ladja kmalu potonila. Razen znanstvenih naprav so vzeli s seboj še nove aparate, ki naj bi jih Cook po nalogu admiralitete preizkusil; hrane in drugih zalog so vzeli za dve leti; razen tega so imeli s seboj tudi orožje, municijo, blago za zamenjavo in živino. Na živino se je spomnil Cook. Prepričan je bil, da bo s primerno prehrano mogoče preprečiti skorbut.

"Dajte ljudem dovolj sveže hrane," je rekel. "Na morju naj jedo tako, kot so jedli na suhem, umivajo naj se in snažijo svoja bivališča, pa bo vse dobro."

Admiraliteta pa za ta njegov predlog ni bila posebno navdušena. Gospodje so bili prepričani, da se na morju ni moč izogniti skorbutu in le kako bi bilo mogoče, da bi ostali mornarji in ladja snažni? Vendar so pustili Cooku njegove ovce in kože. Bil je človek takšne vrste, da mu še mornariško ministrstvo ni moglo odreči prošnje.

Ob koncu julija 1768 je ladja **Endeavour** odplula proti Pacifiku. Po uradnem nalogu bi morala prispeti na otok Tahiti, kjer naj bi znanstveniki opazovali prehod Venere mimo Sonca. Toda ka-

pitan je prejel še druga, tajna, povelja, in sicer tik preden je ladja odplula.

Ko jih je Cook odpri, je bral tole:

"S tem vam naročamo, da odplujete na odprto morje z ladjo, ki ji poveljujete, kakor hitro bo opazovanje Venerinega prehoda končano, in se pri tem ravnate po naslednjih navodilih."

Cook je prebral povelje ko konca. Admiraliteta je imela kaj častihlepne cilje. Cook se je pri tem po tihem nasmehnil, zakaj takšne cilje je imel tudi sam. Vse je kazalo, da admiraliteti ni bilo kdo ve kaj do tega, da bi ugotovila, kako daleč je Zemlja od Sonca. Cook je tajna povelja vnovič prebral. Admiraliteta mu je naročila, naj razišče Južni Pacifik in skuša odkriti Veliko južno celino ali pa kako drugo deželo ali dežele, ki jih bo tam našel! Opazuje naj vetrove, plimo in oseko, rastlinsko in živalsko življenje, posebej še ptice v deželah, ki jih bo odkril; skuša naj si pridobiti prijateljstvo domačinov; posebno pozornost naj posveti izdelovanju zemljevidov morja in kopnega; admiraliteti pa naj neutegoma pošilja poročila o vsem, česar se bo lotil, kakor tudi vse kopije zemljevidov in risb.

Pravi razlog, zaradi katerega je britanska vlada poslala Jamesa Cooka in ladjo **Endeavour** v Južno morje, je imel torej kaj malo opravka s planetom Venero. Zanimala jo je Terra Australis Incognita, James Cook pa ji je bil z veseljem na voljo.

SLOVENSKO DRUŠTVO SYDNEY

vabi na

JOŽEFOVANJE

v soboto 21. marca ob 8. zvečer

Poljska dvorana Canley Vale

(vokal West & Bareena Sts.)

Alkoholne pijače točijo sami, ni dovoljeno
prinašati jih s seboj

GREGORČIČEV DAN

V SYDNEYU

na slovenski zemlji 45 Ferrers Rd.,

Horsley Park

CVETNA NEDELJA 22. marca ob 2. popoldne

Sv. maša, blagoslovitev butaric, kulturni
program, prosta zabava.

Posebna želja: veliko otrok in narodnih
noš! Naj ta dan nobena ne ostane doma!

Odbor S.D.S.

Iz Slovenske Duhovniške Pisarne N.S.W

P. Valerijan Jenko ofm

311 Merrylands Rd., Merryland, N.S.W. 2160
Telefon: 637-7147

Službe božje

Nedelja 22. marca (CVETNA):

Merrylands (sv. Rafael) ob 8:30, pred mašo
blagoslov zelenja

Sydney (St. Patrick) ob 10:30

Horsley Park (slovenska zemlja) ob 2. pop.
Blagoslov butaric, procesija, maša. Pevski zbor,
NARODNE NOŠE

Veliki četrtek, 26. marca: **Merrylands** ob 7:30
zvečer: maša v spomin zadnje večerje, češčenje
sv. R. Telesa do polnoči

Veliki petek (27. marca):

Leichhardt (sv. Jožef) ob 3. pop.: obredi velike
petka

Merrylands (sv. Rafael) ob 7:30 zvečer obredi
z obhajilom, češčenje sv. R.T.

Velika sobota (28. marca) **Merrylands** ob 7:30
zvečer: obredi velike sobote, maša velikonočne
vigilije

Nedelja 29. marca VELIKA NOČ:

Merrylands (sv. Rafael) ob 8:30 IN 10:30

Sydney (St. Patrick) ob 10:30

WOLLONGONG (St. Francis H.) ob 4.45 pop.

Nedelja 5. aprila BELA:

Merrylands (sv. Rafael) ob 8:30

Blacktown (stara cerkev) ob 10:30

Croydon Park (sv. Janez) ob 10:30

HAMILTON-N.C. (S. Heart) ob 6. pop.

Nedelja 12. aprila (druga v mesecu):

Merrylands (sv. Rafael) ob 8:30

Sydney (St. Patrick) ob 10:30

WOLLONGONG (St. Francis H.) ob 4.45.

SPOVEDOVANJE

Seveda vedno pred mašo, posebej pa:

Velik petek: St. Patrick, **Sydney:** 1:30 do 2:30
pop.

St. Joseph, **Leichhardt:** 2 do 3. pop.

Sv. Rafael, **Merrylands:** 6:30 do 7:30 zveč.

Velika sobota: St. Patrick, **Sydney:** od 4 do 5.

St. Francis, **Paddington:** od 9 do 10 dop.

St. Patrick, **Blacktown:** od 12 do 1 pop.

Sacred Heart, **Cabramatta:** od 1:30 do 2:30 pop.

Sv. Rafael, **Merrylands:** od 4. naprej in 6:30
do 7:30 zvečer.

Naš božji grob

V slovenski cerkvi bomo imeli na veliko soboto božji grob po stari slovenski navadi.

Od 4. pop. do obredov zvečer bo sv. R. Telo izpostavljeno v monštranci s tančico. Lepo vabljeni k češčenju. Ves čas prilika za velikonočno spoved.

Tudi k vsem drugim svetim opravilom velikega tedna vse prav iskreno vabim. — P. Valerijan.

Blagoslov jedil

Veliko soboto povsod po spovedovanju in v Merrylands ob 4. uri pop.

Veliko nedeljo po službah božjih.

PRAV VESELO ALELUJO

voščijo vsem rojakom

slovenski duhovniki v Avstraliji

DR. I MIKULA ZA VELIKO NOČ

CANBERRA. — **Veliki četrtek** zvečer ob 6:30
spovedovanje, ob 7:30 maša in ostale pobožnosti.

Veliki petek ob 10:30 spovedovanje, ob 11
križev pot, ob 11:30 opravilo v spomin Jezusove
smrti z obhajilom.

Velika noč: ob 6. zvečer spovedovanje, ob 6:30
slovesna služba božja.

BRISBANE. — **Velika sobota:** vse popoldne
blagoslavljanje jedil po domovih rojakov. — **Velika
noč:** 9. dop. spovedovanje, ob 11. velikonočna
služba božja.

Z ATOMSKO BOMBO NAD MASKVO?

V HAWTHORNU, VIC., izdaja neki Dupont, po rodu Francoz, majhen listič na vsake tri mesece ali tako nekako za precej ozek krog bralcev: WORLD TRENDS. V eni izmed številčk smo brali:

"Ne dajmo se zapeljati: komunizem je še vedno največja nevarnost v današnjem svetu. Ko zapišem: komunizem, ne mislim samo na sovjetsko Rusijo. Mislim na vse tiste sile v današnjem svetu, ki pomagajo ustanavljati človeško družbo po komunističnih kopitih. Sem spada marksizem, borbeni ateizem, pa tudi ateizem, ki ni borben, pa v praktičnem življenju obstaja.

"Marksistično mišljenje je podrlo v visoki meri v naše liberalne ustanove in celo v samo današnjo katoliško Cerkev. Tu vidim največjo nevarnost. Trojanski konj je našel vstop in tu je zdaj najbolj nujna naša borba zoper komunizem, preden se moremo zares spoprijeti z njim tam zunaj.

"S tem nočem reči, da zatismo oči pred vdíranjem komunizma v delavske sindikate in v politiko. Le to hočem reči, da bo naš trud v teh smereh zaman, če bomo pustili komunizmu v naše lastne katoliške vrste. Komunizmu trenutno najbolj pomagajo k zmagi tisti ne-komunisti, ki so si vrskali marksistične ideje.

"Kako naj se borimo zopet tega sovražnika? Ali naj gremo in vržemo atomsko bombo na Moskvo? To ne bi položaja rešilo niti za mrvico. Naše orožje nam je bilo nakazano leta 1917 v Fatimi. Pokazala ga nam je sama Mati božja. Ko je govorila znanim pastirčkom, Rusija še ni bila pod vladno komunizma. Toda opozarjala je Marija na nevarnost in povedala, kako se je treba boriti s tem zmajem: POKORA in ROŽNI VENEC! Če Fatime nočemo videti, nehoti glasujemo za komunizem. Če porinemo v kot križ, bomo dobili srp. Če zmecemo proč rožne vence, nas bo razbilo kladivo".

Marija je rekla v Fatimi:

"Jaz sem Kraljica rožnega venca. Molite vsak dan rožni venec. Želim, da bi na prve sobote v mesecu prejemale zadostilno sv. obhajilo. Če bodo ljudje izpolnili mojo prošnjo, se bo Rusija spreobrnila in na svetu bo zasijala doba miru. Ako pa ne, bo Rusija še naprej razširjala svoje zmote in povzročala preganjanje Cerkve ter nove vojne. Sveti oče bo veliko trpel, več narodov bo pogazenih. . ."

MOLITVE ZA DOMOVINO

Od marca naprej bodo posebne molitve za domovino družene s pobožnostjo prvih sobot, ki se opravi vsako prvo soboto v mesecu zvečer v slovenski cerkvi, Merrylands.

Kdor se ne more osebno udeležiti, naj sam opravi kako molitev in se v mislih združi s pričujočimi pri sobotni pobožnosti.

Zopet ste vljudno vabljeni na

PIRHOVANJE

Velikonočni ponedeljek 30. marca zvečer

Paddington Town Hall

(Oxford St. & Ooale Rd.)

Igral bo priljubljeni JADRAN.

Dobiček za odplačevanje dolga v Merrylandsu.

Slov. Karitas.

VICTORIA

Ringwood. — Z zanimanjem sem brala v januarskih MISLIH o dr. Strojniku. Poznam ga iz Ljubljane, kjer sem ga srečala pred njegovim odhodom v Avstralijo. Bilo je leta 1967. Neka gospa, njegova in moja znanka, me je naprosila, naj grem k njemu na obisk in pokažem filme iz Avstralije. Povem naj mu pa zlasti kaj o Melbournu, kamor je imel iti. Tako sem prebila z njim in njegovo ženo eno celo popoldne. Takrat so ljubljanski časopisi pisali o njem, da je iznašel električno puško.

Tisto poletje potem je odšel v Avstralijo. Ugibal je, če bo ostal eno leto ali tri. Imela sem vtis, da se mu profesorska plača v Avstraliji ni zdela previsoka. Zmenila sva se, da se dobiva v Melbournu, ko se vrnem iz Nemčije. Dala sem mu naslov p. Bazilija. Res sem po povratku skušala priti z njim v stik. Večkrat sem telefonirala na univerzo, pa ga nikoli ni bilo v zbornici. Pač je bil preveč zaposlen z elektronskim mikroskopom. Pa tudi kar hitro jo je popihal od tod. Seveda — kdo se lahko kosa z ameriški dolarji? — **Anica Srnc.**

CASTNI GOST IZ SLOVENIJE PIŠE

(Queanbeyan, NSW.)

POSREČILA SE MI JE ŽELJA odleteti daleč — daleč v nepoznani svet, ki je postal kakor obljubljena dežela, kjer tečeta mleko in med. Teden pred Božičem nas je na belgrajskem letališču sprejel "Air India" in nas odpeljal v Avstralijo. . .

Vzdiguje se mogočna ptica, usmeri svojo pot in že smo izgubili pred seboj obrise domovine. Kmalu na to: "Evropa, z bogom!" Bliže in bliže nam je Azija s svojimi mesti, ki jih poznamo iz šole in knjige.

Prvi postanek: Bombay. Avtobusi so nas odpeljali po mestu, da si ga ogledamo in presodimo, koliko se ujema z našimi predstavami, ki so nastale v glavah ob branju o Bombayu. Prvi vtis: kakšna razlika med zahodno in vzhodno kulturo! In v isti sapi: to siromaštvo! O, tudi mi sami in mnogi z nami tožijo o pomanjkanju tega in onega. Radi bi imeli vsega več. Kaj naj rečemo, ko stopi

pred oči in dušo ta živa slika pretresljive bede in siromaštva! Mora te miniti želja po večjem obilju in bogastvu, če se je bila ugnezdila vate . . .

Srečno smo pristali na sydneyanskem letališču. Že se začujejo zvoki slovenske govorice. Kakšno veselje in pomirjenje! Dvajset let se nismo videli. Pozdravimo se, objamemo se. Nečak me povabi v svoj avto in že drsimo po asfaltu velikega milijonskega Sydneya. Od tam naprej na rob Canberre v mesto, kjer bom do nadaljnjega doma in sprejemal vtise o življenju in delovanju slovenskih izseljencev v Avstraliji. Ni mi žal, da sem napravil to dolgo pot.

Po dosedanjih vtisih moram reči, da ste rojaki tu delavni, podjetni in imate ugled in spoštovanje med ljudmi tu. Uspevate v kulturnih in verskih zadevah. Imate društva in v njih okviru razne prireditve. Videl sem v Melbournu cerkev sv. Cirila in Metoda, Baragov in Slomškov dom, sešel sem se z duhovniki in sestrami. Vem za cerkev sv. Rafaela v Sydneyu, o priliki jo upam tudi videti. Slišim o napredku rojakov v raznih naselbinah v društvenih pogledih. To so samo dobri vtisi.

Na splošno vidim: Avstralija hiti z brzimi koraki za napredkom Evrope in Amerike in že zdaj v marsičem za njima ne zaostaja. Mlada zemlja je, ne manjka ji kruha. Hoče ga tudi dati. Odprla je svoja vrata in kliče čez morje: Pridite, spoznajte boste, da hočem tudi vam dati od svojega obilja! Mnogo te upapolne zemlje dan na dan gledajo moje oči. Srečujem se z rojaki, ki so veseli obiska rojaka-duhovnika. Izmenjavamo si prijateljske besede. Čeprav popolnoma nepoznan doslej, me povsod ljubeznivo sprejemate. Hvala vam!

Tudi domačini Avstraleci so dobrosrčni in postrežljivi. Duhovniki so naklonjeni in radi dajo možnost, da v njihovih cerkvah mašujem vsak dan za naše ljudi in v našem jeziku. Hvaležen sem za to.

Našim društvenikom in njihovim vodjem želim vztrajnosti in uspehov. Bog daj svoj blagoslov, da bi še dvignili zavest za potrebo društvenega dela, kakor tudi na verskem polju. Naj bi bilo več in več — oračev in sejačev! Želi boste z veseljem. Ostanite zdravi v delu za dom — svoj in božji!

Zahvaljujem se za vso prijateljsko naklonjenost in ljubezen.

Janko Breznik od Sv. Trojice v Slovenskih goricah, upokojen župnik.

Misli, March, 1970

ZA VSA POTOVANJA ŠIROM PO SVETU, ZLASTI V SLOVENIJO IN OSTALO JUGOSLAVIJO, NUDI NAJBOLJŠE INFORMACIJE, NASVETE IN POSTREŽBO

TURISTIČNA AGENCIJA OLYMPIC EXPRESS PTY. LTD.

"World Wide Travel Service"

253 Elizabeth St., Sydney 2000 nasproti Hyde Parka
Tel. 26-1134

VAŠ SVETOVALEC V URADU:

RADKO OLIP,

ki je 20 let v Avstraliji in pozna probleme naših ljudi

- ★ urejuje rezervacije za potovanje po morju in zraku
- ★ Izpolnjuje obrazce za potne liste, vize in druge dokumente
- ★ Oskrbi vse formalnosti za prihod vaših sorodnikov in prijateljev v Avstralijo.
- ★ Nudi možnost dolgoročnega odplačevanja na nizek depozit

PRIDITE OSEBNO, TELEFONIRAJTE ALI PIŠITE

Ne pozabite, da se v skupinah potuje v Slovenijo in ostale Jugoslavijo po zelo znižanih cenah!

URADNE URE VSAK DAN OD 9 — 5, ob sobotah 9 — 12

POZOR — STARŠI, OTROCI!

Nogometna sezona se je začela!

Če želite, da vaš otrok igra nogomet, kot ga igrajo v domovini in skoraj povsod po svetu, ga čimprej včlanite v klub. Vsak okraj, vsako predmestje ga ima.

Sprejemanje se je začelo v nedeljo 8. februarja. Včlanijo se lahko otroci od 6. leta navzgor. Vpisnina je samo 50 c. Zahteva se rojstni ali krstni list.

Ne zamudite prilike! Morda ima prav vaš otrok talent, ki ga trenerji iščejo. Opozarjam pa na to, da Avstranci mednarodnemu nogometu ne pravijo FOOTBALL, ampak SOCCER. Otroci se učijo igrati nogomet, ne pa premetavanja in prerivanja po travniku, kot je pri Rugby-ju.

Kot član Smithfield Soccer kluba sem vam na razpolaganje. Pišite na moj naslov:

Tone Švigelj

9 Galton St.
Smithfield, 2164

SLOMŠKOVA ŠOLA SYDNEY

poučuje vsako soboto od 1.15 — 2.30

v farni šoli, Cabramatta

Butarice za cvetno nedeljo bomo pletli v soboto 21. marca. Prinesite zelenja: do 1 meter dolge palice, cipresne vejice in bršljan; za trakove in ostalo je preskrbljeno.

Antonija Vodopivec, učiteljica

PISMO IZ RIMA IN ODGOVOR ("DIALOG"?)

Mož, ki se po nekih opravih mudi v Rimu iz Slovenije, je poslal urednik MISLI naslednje pismo:

Rim, 31.1.1970

Dragi p. Bernard, —

Dejstvo, da ste urednik tako kvalitetnega časopisa, kot so MISLI, kaže, da znate najbrž tudi prenesti in upoštevati kritiko.

Pogostno so me v MISLIH motile jedke pripombe na račun razmer v Jugoslaviji in Sloveniji. Ne vem, čemu služijo. Ljudje, ki te pripombe berejo, razmere najbrž bolje poznajo, kot tisti, ki jih pišejo. Tam okrog leta 1950 je bila taka kritika, moda, ki se ji ni odpovedal noben izseljenski časopis. Nam, ki smo bili doma, je bilo jasno, da je to reakcija tistih, ki so 1.1945 šli čez mejo, ker se niso hoteli ali upali konfrontirati z novim režimom v Jugoslaviji.

Tako pisanje, dostikrat resnično, dostikrat pa tudi popolnoma izkrivljeno, je povzročilo izid zakona, ki prepoveduje uvoz takih listov v Jugoslavijo. Lahko bi debatirali o upravičenosti takega zakona, vendar ne moremo dvomiti v njegov obstoj. Tisti, ki je zaplenil MISLI, o čemer pišete v eni zadnjih števil — žal je nimam pri roki, da bi jo natanko citiral — ni naredil drugega, kakor da se je natanko držal veljavnega zakona. Dalo bi se tudi razpravljati o kršitvi pisemske tajnosti. Kolikor mi je znano, imajo vsi zakoni o njej, tudi ameriški, luknjo. Če namreč najdemo v pismu protizakonite dokumente, se ne da več govoriti o pisemski tajnosti.

O Vaši ponudbi "dialoga" nekemu občinskemu odboru naslednje. Prvič sploh ni bila naslovljena na pristojni forum. Zakon je pri nas lahko zvezni ali republiški in ga ne more suspendirati ali odpraviti posamezna nižja inštanca, kot v Cerkvah župnik ne more odpraviti škofovega in škof ne papeškega zakona.

Drugič: pojem dialoga je, kolikor mi je znano, zrasel na cerkvenem zelniku, zato bi človek pričakoval, da dobro poznate njegovo vsebino. Žal pa to, kar ste Vi ponudili pod firmo dialoga, ni nič drugega, kot kričanje "aufbiks".

Tretjič bi bilo zanimivo vedeti, koliko ste tudi Vi v preteklosti pripomogli s svojim pisanjem k izidu omenjenega zakona.

Četrta, bojim se, da so MISLI edini list, ki si še privošči take strupenosti — z izjemo solate, ki izhaja v Buenos Airesu, pa je nihče ne jemlje resno.

Naj sklenem takole: k odlični vsebini MISLI naj se pridruži še mirna objektivnost v poročanju o domovini — v tem je lep zgled lemontska Ave Maria. V nasprotnem primeru pa se bojim, da bo izzvenelo kot kikirikanje malega petelinčka, ki izživa na boj, varno skrit za mrežo kurnika in ve, da nihče ne more do njega.

Pismo je zicer namenjeno Vam osebno, vendar nimam nič proti, če ga objavite — čeprav dvomim, da bi si to upali. (Podčrtal urednik)

Lep pozdrav vsem "Avstralcem", pa brez zamer.

Še to: če boste slučajno odločili pismo objaviti, ga objavite v celoti ali pa nič! — (Podpis)

Dragi g. Vaznič: —

Oprostite, to ime sem Vam dal že, ko sem pred časom vsebino nekega drugega Vašega pisma samo poslušal. Toliko bolj velja zdaj, ko ste pisali tudi meni.

Kot vidite, sem si le "upal" Vaše pismo objaviti v celoti. Izpustil sem le Vaše ime in osebne podatke, kot ste jih navedli v pismu. Zato, ker ne želim pripomoči k temu, da bi Vi po povratku domov, ali že prej) dobili medaljo od kake komunistične veličine. Zlasti še ker imajo medalje, kot znano, dve plati. Če bi se doma komu Vaša "kritika" ne zdela dovolj močna, bi utegnili igrati vlogo "zadnja plat". Vsekakor se ljudje, ki se potegujejo za medalje, doslej niso skušali prikopati do njih preko lista MISLI.

Ta list torej berete v varnem Rimu. To ni prav. Kot lojalen državljani SRS bi se morali držati zakona. Veste za njegov obstoj. Če že ne po črki, gotovo po duhu veže pridne državljane tudi takrat, ko se slučajno znajdejo onkraj meje. To se pravi, če niste dobili od kod naročilo, da tam poi- grajate vlogo cenzorja in javnega svarilca.

Čisto vse v Vašem pismu se ne ujema. Če tisti, ki MISLI berejo, bolje poznajo razmere v Sloveniji, kot jih poznajo MISLI, zakaj nihče ne pošlje popravkov, ko razmere tam gotovo odlično poznajo popravkov, ko razmere tamgotovo odlično poznate? Zakaj se izgubljate samo v nekih splošnostih? Zakaj ne: Ni res — res pa je? Kaj je bilo v MISLIH preveč "jedkega"? Popravljate samo moj predlog za "dialog". Bila je neumnost! To rad priznam. Toda glejte — zoper vse moje pričakovanje je "aufbiks" izzval odmev! Evo ga — Vaše pismo! Čeprav po ovinkih in nenaročeno — utajiti se ne da!

Pravite, da je zakon zoper uvažanje izseljenskega tiska moral iziti, ker je bilo okoli leta 1950 tako in tako. Najprej Vas vprašam: Ali pravite to sami od sebe, ali so Vam drugi povedali? Leta 1950 ste šteli golih 15 let! Dalje: ali je moral zakon na plan zaradi "dostikrat resničnih" poročil ali zaradi "izkrivljenih"? Človek bi dejal (v mislu Vaših lastnih besed): ljude doma so pač toliko poznali razmere, da jim "izkrivljena" poročila niso mogla škodovati, saj so jih lahko sproti popravljali. Tudi oblastnikov niso mogla bosti v oči, saj so se jim lahko smejali. Bo le res, da je tisti zakon izšel zaradi resničnih poročil, ki jih Vaše pismo ne taji, oblasti pa resnice niso marale, da bi jo ljudje brali.

Pišete, da zdaj že noben drug izseljenski tisk ne piše takih "strupenosti" — ne poveste, katere so — razen MISLI in solate v Buenos Airesu. Videti je, da Vi le preveč berete samo MISLI in Ave Marijo, premalo ostali izseljenski tisk. Bi hitro uvideli, da da MISLI svoja poročila pobirajo iz os-

talega izseljenskega tiska, ki med Slovence v Avstralijo ne prihaja v velikem številu, zato jim MISLI posredujejo mnenja ostalega tiska. Res je tudi to, da MISLI kdaj pa kdaj polijejo kaj z argentinske "solate". Toda če one solate iz prve roke nihče "ne jemlje resno" — zakaj bi jo kdo jemal resno, ko jo MISLI pogrejejo? Ali samo zato, ker so MISLI sicer tako "kvaliteten" in "odličen" list? Ali ni v tem poklonu neroden nposkus — podkupovanja...?

Še pripombo k Vaši ugotovitvi, da sem "petelinček na mornem za mrežo kurnika." Zelo sem se oddahnil, ko pravite, da "nihče ne more do nje-ga". To me spominja, da nekoč ni bilo tako. Okoli leta 1943 mi je pisal podobno pismo kot zdaj Vi rajni Louis Adamich, tisti iz Blata pri Grosupljem, pa je zaključil svoje pismo s svarilom: Pazite se, Stalin ima dolgo roko...

Tudi jaz pošiljam Vam lep pozdrav in — brez zamere!

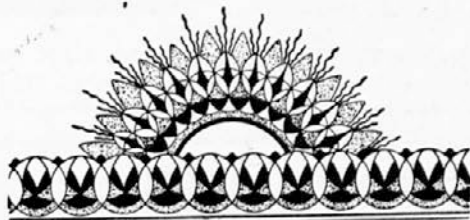
P. Bernard, urednik MISLI

OPALE VSEH VRST

za broške, prstane, uhanе . . .
prodajam po smešno nizkih cenah
Odgemalcem in rojakom širom po deželi
voščim VESELO ALELUJO

Ivan Legiša, P.O. Box 92
ANDAMOOKA, S.A. 5722.

Pišite po informacije

POČITNICE ZA TEDEN DNI — ZASTONJ!

Dva izmed nas bosta izbrana za to
na **PIRHOVANJU v Paddingtonu**
Lahko bosta volila kraj počitnic:

**Snowy Mountains, Melbourne, Surfers
Paradise**

Izbira tudi: letalo, vlak, avtobus?
Vso oskrbo jima poklanja turistična agencija

**OLYMPIC EXPRESS, 253 Elizabeth St.,
Sydney.**

Katera dva — ali dve? Žrebanje bo odločilo.
Srečke dobite z velikonočnim **RAFAELOM**.

P. PORDERŽAJ IZ INDIJE je poslal izrezek iz časopisa v Calcutti. Dopis z dne 14. februarja poroča o pocesnih bojih v calcuttskem predmestju Narkendalga. Bere se nekako tako kot znana poročila na irskem severu. Razlika je ta, da v Calcutti ne gre za boje med katoličani in protestanti, ampak med pripadniki raznih političnih skupin, bolj ali manj rdeče pobarvanih. Policija preganja razgrajaje na debelo, pa napadajo z različnimi orožji tudi njo. Tisto predmestje spada v celoti v župnijo p. Porderžaja, zato kljub nevarnosti obiskuje tam svoje vernike. Ker ima v znak svojega stanu pripet križ, ga razgrajaji in policija pustijo skozi gnečo. Drugega hudega se mu dozda še ni pripetilo, le solze mu pritečejo, ker je vsa okolica polna "solznega plina", s katerim policija skuša razgrajaje ugnati. Pater vošči veselo alelujo in izreka prišrčno zahvalo dobrotnikom.

TURISTIČNA AGENCIJA

"PUTNIK"

72 Smith Street, Collingwood, VIC. 3066 — Lastnik: PAUL NIKOLICH

Priporočamo se za potovanja v Slovenijo po najnižjih cenah. Urejujemo vse potniške zadeve: potne liste, vize in druge dokumente.

Pripravljamo za vsak mesec skupinska potovanja v Slovenijo in druge kraje v Jugoslaviji

Pišite, telefonirajte ali pridite osebno.

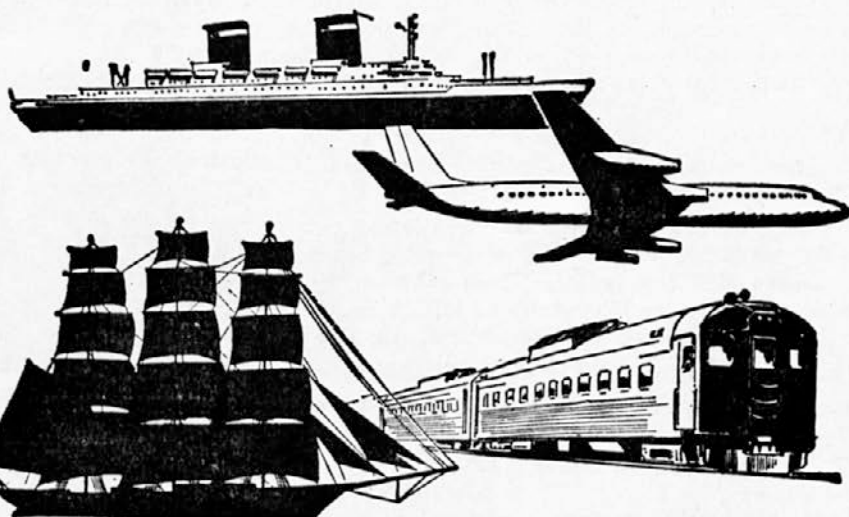
Priporočite nas svojim prijateljem.

Ako živite daleč od nas, vam vse uredimo po pošti.

PUTNIK ima zvezo z vsemi kraji v Jugoslaviji.

PUTNIK je edina samostojna agencija v Avstraliji.

Odprto imamo vsak dan od 9. dop. do 6. pop. Ob sobotah od 9. do 12, ob nedeljah od 10. dop. do 2. pop.

URADNIKI: Mr. P. Nikolich, Mrs. N. N. Nakova,
Miss L. Koren, Mr. R. Manevski.

TELEFON: 419-1584, 419-2163
PO urah: 41-5978 in 44-6733

PHOTO STUDIO VARDAR

108 Gertrude Street

Fitzroy, Melbourne, Vic.
(Blizu je Exhibition Building)

Se priporoča rojakom za naročanje
fotografij vseh vrst.

Nevestam posojamo brezplačno
nove poročne obleke.

Odprto vsak dan od 9. do 1.
in od 3. do 6. ure pop.

Ob sobotah in nedeljah od 9.-7.

Dogovorite se za čas preko telefona:
41-5978. Izven ur: 44-6733

Lastnik: P. NIKOLICH

SLOVENSKE PLOŠČE
KNJIGE — SLOVARJI — MUZIKALNI
INSTRUMENTI

UNIVERSAL RECORD CO.

205 Gertrude St., Fitzroy, VIC. 3065
Tram 88, 89, 90 iz Bourke St. do postaje 13.

Kataloge in naročbe pošiljamo s pošto
POSLUŠAJTE RADIJSKO EMISIJO
ob sobotah 8.00 zvečer na

2CH — SYDNEY, Val 1170

STANISLAV FRANK

74 Rosewater Terrace, Ottoway, S.A. 5013

LICENSED LAND AGENT:

Posreduje pri nakupu in prodaji zemljišč
in hiš.

DARILNE POŠILJKE v Jugoslavijo
posreduje.

SERVICE ZA LISTINE: napravi vam
razne dokumente pooblastila, testamente itd.

ROJAKI! S polnim zaupanjem se obra-
čajte na nas v teh zadevah!

Tel. 42777

Tel. 42777

V AMERIŠKI MESEČNIK "SIGN" je poslala neka naročnica dopis: "Človek se naveliča brati v posvetnem tisku o naraščajočem uporuh duhovnikov, teologov, škofov in kardinalov, ki skušajo omejiti, na novo razložiti ali celo spodkopati papeževo avtoriteto. Jaz verujem vanjo. Ni samo beseda Kristusova: Na to skalo itd., tudi zgodovina potrjuje, da je papeštvo "skala." Že pred več sto leti je nekdo posvaril tedanjega francoskega kralja: Pazite se, veličastvo, papeštvo je nakovalo, ob katerem se je izrabilo že marsikatero kladivo. Žal, da papež Pavel sliši in bere le tiste kriče glasove, tiste jezne glasove, ki pooblašajo same sebe. Ne sliši pa tihih molitev, ki jih milijoni pošiljajo v nebo za njegov blagor.

O JOŽICI LEDINEK v Melbournu poroča Vestnik SDM: Diplomirala je na univerzi Monash iz biokemije in dobila naslov: bachelor of science. Doma je iz Maribora, v Avstraliji šest let. V dveh letih po prihodu si je osvojila dovolj angleščine, da je — po veliki maturi v domovini — mogla iti tu na univerzo. Profesor Lauter na univerzi ji je takoj po promociji ponudil mesto asistenta v svojem laboratoriju, kjer raziskujejo različne bolezni, ki imajo skupen naslov: revmatizem.

HVALIŽNEGA PREDSEDNIKA ima država Zambia v Afriki. V novoletnem javnem govoru je rekel tudi naslednje: Izkoriščam dano priložnost, da povem, koliko novih idej in spodbud sem bil deležen v sodelovanju z vami, cerkvenimi voditelji. S srečanji ob važnih prilikah ste pokazali skrb za Zambijo. Hvaležen sem vam, ker sodelujete pri gospodarskem razvoju naša mlade države. Predvsem pa bi se vam rad zahvalil za vaše molitve. Skupno molimo za mir, kot ga nam priporoča papež Pavel VI. Upajmo, da se bo pravi mir naselil v srca najprej posameznikov in se razširil v srca naših bližnjih.

KONŠTANTIN FJODOROVIC KATUŠEV je javnosti verjetno še kaj malo znano ime, napovedujejo pa, da bo še v tem desetletju med najbolj znanimi. Mož, ki to ime nosi, je mlad ruski inženir, sijajen znanstvenik baje, pa tudi izvežban politik in diplomat. Brežnjev ga je postavil za tajnika partije v Moskvi. Imel ga je s seboj, ko je hodil na sestanke po češkoslovaškem, Katušev je bil tik ob Brežnjevem, ko je ta srečal Čou-en-Laja v Pekingu. Vidci, ki presojajo bodočnost, napovedujejo: zvezda Katuševa vzhaja, zvezda Brežnjeva zahaja.

IZ LJUBLJANE poročajo, da je znani hrvaški list Glas koncila napisal nekaj o kardinalu Stepinu za desetletnico njegove smrti. Vladna cenzura tega ni mogla trpeti, pa je prepovedala širiti tisto številko lista. Pač nov dokaz "verske svobode" v Jugoslaviji. — V čast Ribičiču je zapisal PAVLIHA: Najuspešnejši smo bili Slovenci lani v tem, da smo napravili skok na čelo zveznega izvršnega sveta. To se je najprej pokazalo pri hitrih cestah. — Pa se je PAVLIHA premislil in se popravlja: Najuspešnejši smo bili lani na področju ZR Nemčije . . .

P O Z O R !

P O Z O R !

Preden kupite poltrone, divane ali "couche", pridite k nam ogledati si kvaliteto in nizke cene.

Izdelujemo jih sami, zato so naše cene za 50% odstotkov nižje kot drugod.

VINCENC STOLFA

562 High Street, Thornbury, Vic. 3071

Tel. 44-7380

Seveda se bomo pomenili po slovensko

Polica j vozniku: Kdor vozi tako brezobzirno, ne bi smel imeti voznškega dovoljenja. Imate prav, je rekel vozač. Saj so mi ga že davno vzeli.

x x x

Kaj bo nocoj za večerjo, dragica? — Na stotine drobnih reči. — Kakšne so? — Fižol!

Obrekljiv dovtip: Ponesrečenca pripeljejo v bolnico. Vprašajo ga: Ali ste oženjeni? — S težavo odgovori: Ne, nisem. Avto me je podrl. — Dovtip smo ukradli iz "Naše luči." MISLI bi si ga upale izmisliti.

Ta pa iz Ljubljane: Od genija do norca je samo korak. Zato si naši geniji ne upajo napraviti koraka. Ostajajo tam, kjer so bili, ko so postali geniji.

"Če se postavim na glavo", pravi telovadni učitelj svojim učencem, "mi gre vsa kri v glavo. Ali ne?"

Nihče ne oporeka.

"Kaj pa, če stojim na nogah? Zakaj mi potem vsa kri ne gre v noge?"

"Ker nimate praznih nog..." odvrne eden izmed učencev. Še bolj jasno si ni upal povedati.

Poševni globus. — Zemljepisna ura je. Na mizi stoji globus. "Najprej bomo ponavljali," pravi učitelj in pokliče učenca Goloba. "Golob, zakaj je na globusu os postrani?"

Golob molči in ne vé, kaj bi rekel.

"Le lepo povej, zakaj stoji globus poševno?"

"Prosim, še dotaknil se ga nisem," pravi Golob.

NAJCENEJŠE POTOVANJE

Z ladjo: MELBOURNE — GENOA
(izven sezone) \$ 350.00

Z letalom skupine: AVSTRALIJA —
BELGRAD — AVSTRALIJA \$ 822.70

Z letalom skupine: AVSTRALIJA —
ZAGREB — AVSTRALIJA \$ 836.60

Lahko oskrbimo vse formalnosti

in potovanje za vaše družine in sorodstvo.

Z ladjo: GENOA — MELBOURNE
(vključno železnica iz Ljubljane)
\$ 471.75

Z letalom: LUBLJANA —
AVSTRALIJA \$ 608.80

Za podrobne informacije in tiskovine:

A L M A

POTNIŠKO PODJETJE

330 Little Collins Street (vokal Elizabeth St.,
Melbourne 3000. Telefon: 63-4001 & 63-4002